

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra filosofie a religionistiky

Diplomová práce

Proč se matky vzdávají svých dětí z teologicko
etického pohledu ?

Vedoucí práce: Doc. Mgr. Jaroslav Vokoun, Th.D.

Autor práce: Bc. Radmila Ptáčková

Studijní obor: Teologie služby

Ročník: Čtvrtý

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části database STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

29.03.2015

Děkuji vedoucímu diplomové práce Doc. Mgr. Jaroslavu Vokounovi, Th.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 POUTO MATKY A DÍTĚTE	8
1.1 Vzájemné působení matky a dítěte	10
1.2 Citová vazba	11
2 POJEM RODINA.....	13
2.1 Rodina historického hlediska	14
2.2 Vztah rodiče a dítěte, případně dětí.....	14
3 TEOLOGE RODINY	16
4 ZÁKLADNÍ POTŘEBY DÍTĚTE	26
5 FUNKČNOST RODINY A JEJÍ PORUCHY.....	29
5.1 Rodina funkční.....	30
5.2 Rodina problémová.....	30
5.3 Rodina dysfunkční	31
5.4 Rodina afunkční.....	32
6 ČLENĚNÍ RODINNÝCH PORUCH.....	34
6.1 Nezralost	34
6.2 Osamělost matky	36
6.3 Nezaměstnanost	37
6.4 Studentský život.....	37
6.5 Velký počet dětí.....	39
6.6 Mimořádné životní situace	40
6.7 Závislosti.....	41
6.8 Bezdomovectví	44
6.9 Prostituce	45
7 DOBROVOLNÉ X NEDOBROVOLNÉ VZDÁNÍ SE SVÉHO DÍTĚTE	47
7.1 Žádost rodičů	47
7.2 Předběžné opatření.....	48
7.3 Žádost městského úřadu	49
8 PRÁVNÍ UVOLNĚNÍ DĚTÍ PRO NÁHRADNÍ RODINNOU PÉČI (DÁLE JEN NRP).....	51
8.1 Protokolární souhlas s NRP	51
8.2 Stanovení nezájmu.....	52

9	ODCHOD DĚTÍ Z DĚTSKÉHO CENTRA PLZEŇ	54
10	NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE	55
10.1	Osvojení	55
10.2	Pěstounská péče	56
11	GRAFICKÉ ZNÁZORNĚNÍ KAZUISTIK UVEDENÝCH V TÉTO PRÁCI	58
12	STATISTIKA ZA ROK 2007	60
13	STATISTIKA ZA ROK 2009	61
14	STATISTIKA ZA ROK 2012	62
15	STATISTIKA ZA ROK 2013	63
16	ZÁVĚR	65
17	SEZNAM LITERATURY	67
18	SEZNAM ZKRATEK	69
19	SEZNAM PŘÍLOH	70
20	PŘÍLOHY	71
21	ABSTRAKT	81
22	ABSTRACT	82

ÚVOD

Klíčovým tématem mé práce je objasnění důvodů pro které se matky vzdávají svého dítěte. Toto téma se mi jeví jako zajímavé a pro dnešní společnost i velmi aktuální. Každá matka, která se dostane do situace kdy se musí a nebo se dobrovolně chce vzdát svého dítěte, by měla být informována o svých právech, povinnostech a možnostech, které se nabízí. V této diplomové práci pojem matka, která se vzdá svého dítěte, znamená matku, která opouští dítě v krátké době po porodu či v průběhu života dítěte. Já se však budu zabírat matkami, které opouští své dítě či děti v útlém věku, to je do šesti let věku dítěte. V literatuře si můžeme k tomuto problému dohledat mnoho informací, avšak realita je jiná. Je lehké přechít si teorii v knize, ale již zde nenajdeme např. životní situaci rodiny, rodinné poměry (zda matka vyrůstala v úplné rodině nebo v některém ze zařízení). Pokud matka nevyrostala ve vlastní rodině, je logické, že neumí a nezná jak dítěti vytvořit dobré jak materiální, tak emoční podmínky pro jeho zdárný vývoj. Rodina je velmi důležitá, i když v dnešní době se její význam často opomíjí. Sňatek, kterým by se rodina uzákonila, je dnes pro většinu lidí jenom „papír“, jenž není důležitý. Je možné, že struktura dnešní společnosti je jednou z příčin, proč se matky vzdávají svých dětí. V České republice existuje sociální záchytná síť, která může pomoci najít řešení rodinám, které se ocitly v těžké životní situaci, avšak málokterá rodina, kromě finanční pomoci, tuto pomoc vyhledá. Jedná se o orgány sociálně-právní ochrany dětí, či neziskové organizace zabývající se sanací rodiny či dětská centra (dříve kojenecké ústavy). Z vlastní zkušenosti vím, že jen malé procento rodin je ochotno svůj problém řešit a spolupracovat s jednotlivými organizacemi.

Cílem této práce je analyzovat situaci či situace matek, které se vzdávají svých dětí. Situace a důvody takových matek jsou různé, jak se dozvíme v následujících kapitolách.

Metodou této práce je propojení teorie s praxí, což znamená, že jsem k teoretické stránce práce doplnila kazuistiky popisující situaci matek, které se vzdaly svých dětí, i když některé pouze dočasně.

Pro rodinu, která se vzdá svého dítěte, jenž předtím vyrůstalo doma, vyvstane velmi obtížná situace a cítí se ukřivděna, pokud je jí dítě odebráno či je dán souhlas matky či rodičů s umístěním dítěte do některého ze zařízení. Postupem času však tyto rodinní příslušníci zjistí, že je vlastně jednodušší život bez dítěte (nikdo jim doma nepláče, nemusejí se o nikoho starat, není nutné „sedět“ doma) a postačí jim, když

jednou či dvakrát týdně dítě v zařízení navštíví. Opuštění či dobrovolné vzdání se dítěte z jakéhokoliv důvodu je dle mého názoru a zkušeností stále narůstající problém dnešní doby. Tato situace by se měla nějakým způsobem řešit, ale ne pouze finanční výpomocí. Bylo by asi zapotřebí více aktivit ze strany organizací, které by se ať už každodenně, nebo dle individuální potřeby rodiny se jí mohly věnovat v tíživé životní situaci. Součástí této diplomové práce jsou kazuistiky dokreslující teoretickou stránku. Jedná se o vlastní poznatky z mé práce sociální pracovnice v Dětském centru Plzeň, kterou jsem vykonávala sedm let a v současné době práce sociální pracovnice na orgánu sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD).

Cílem této práce je tedy zmapovat důvody či situace, v některých případech i priority, kvůli kterým se matky vzdávají svého dítěte či dětí. V životě může člověka potkat mnoho nečekaných situací a nikdo z nás neví, k jakému kroku se bude muset uchýlit. V této práci jsem se pokusila ukázat, že člověk se může dostat do různých životních peripetií a na jejich základě usoudí, že jediné východisko je, že se vzdá svého dítěte, i když mnohdy to činí s těžkými výčitkami svědomí, které ho většinou doprovází až do konce života. Každá matka, která se vzdá svého dítěte s tíživým pocitem, si připomíná jeho narozeniny a svátek a je to pro ni stresující. Na druhou stranu musíme podotknout, že některé matky jako by svědomí neměly a vlastně je to pro ně úleva, že už to dítě je pryč a ony si mohou užívat svůj život bez závazků.

V této práci uvádím několik kazuistik na důkaz její teoretické stránky. Další metodou diplomové práce je analýza dokumentů Dětského centra Plzeň. V závěru práce uvádím souhrn kazuistik a statistiky z roku 2007, 2009, 2012, 2013, získané v Dětském centru Plzeň včetně grafického vyjádření a následného shrnutí získaných výsledků.

1 POUTO MATKY A DÍTĚTE

Než se dostaneme k problematice matek, které se vzdávají svého dítěte, je určitě na místě pozastavit se nejprve u vztahu matky a dítěte v prenatálním období. Co znamená prenatální období? Je to období „*vztahující se k období před narozením.*“¹ Určitě se shodneme na tom, že vztah matky a dítěte se vytváří v průběhu celého těhotenství, a to již od té doby, co žena zjistí, že je těhotná.

Nyní uvedu několik fází, kdy se matka připravuje na příchod dítěte:

- a) úprava životosprávy: žena si upravuje svůj jídelníček ve prospěch svého dítěte; samozřejmě by zde mělo být zbavit se závislosti na kouření, alkoholu či drogách
- b) příprava vybavičky: zde můžeme zařadit výběr kočárku, oblečení a postýlky
- c) výběr jména: během celého těhotenství rodiče či matky vybírají jméno pro svého potomka

Zlomovým okamžikem v těhotenství je 5. měsíc, jak se můžeme dočíst literatuře: „*matčin vztah k plodu se individualizuje. Není to už jen vztah k dítěti, ale vztah k tomuto určitému jejímu dítěti.*“² Dle mého názoru vztah dítěte a matky v tomto období ovlivňují jak nežádoucí vlivy, které matka může, pokud chce, ovlivnit (špatná životospráva – přestat kouřit, užívat alkohol či návykové látky), ale také vědomí nechtěného dítěte. Dle mé zkušenosti jsou nechtěné děti více dráždivé a plačtivé.

Nyní bych jen ve zkratce uvedla několik škodlivých prvků z hlediska životosprávy matky:

a) kouření: tento jev je v dnešní společnosti velmi podceňován, skutečnost ale ukazuje, že následky kouření v těhotenství mohou být velmi fatální. Dle Stoppardové se může jednat o následující problémy: nízká porodní váha, srdeční abnormality, poruchy učení či soustředěnosti, nechtěný potrat.³

b) alkohol: tento v dnešní společnosti taktéž rozšířený jev, i když možná v menším měřítku než kouření. Alkohol je dnes rozšířen nejen mezi dospělými, ale také mezi mladistvými. Tímto nešvarem řeší většina lidí své problémy. Taktéž tomu je u některých těhotných žen, které se ocitly v tíživé životní situaci (kromě finančních či

¹ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2004, s. 449.

² MATĚJČEK, Z., *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. Praha: Portál, 1996, s. 14.

³ STOPPARDOVÁ, M. *Velký průvodce těhotenství: od početí k porodu*. Praha: Fragment, 2007.

bytových komplikací to může být i nefungující rodina či ztráta partnera). Následkem požívání alkoholu v těhotenství může být fetální alkoholový syndrom: „*syndrom, který se vytvoří v důsledku požívání alkoholu matkou během těhotenství, novorozenec má nižší porodní váhu, nižší intelekt, častěji má vrozené vady, především v oblasti hlavy a obličeje.*“⁴

c) drogy: mezi drogy také patří výše uvedené skupiny, alkohol a kouření jsou však dnešní společností tolerovány a legální a mohli bychom říci i běžné a nikoho až tak nepřekvapí jejich užívání. Mezi nelegální, avšak užívané drogy pro příklad zařadíme: marihuanu, kokain, heroin, morfium. U těhotných žen užívajících drogy jsou následující rizika: nízká porodní hmotnost dítěte, riziko předčasného porodu, poruchy duševního či tělesného rázu u dítěte.⁵

Mohlo by se zdát, že tato kapitola se netýká tématu této práce, avšak dle mého mínění tato kapitola sem oprávněně patří a to z toho důvodu, že již v tomto období se matka rozhoduje, zda si dítě ponechá či se ho vzdá. Většina matek, které se rozhodnou pro ponechání dítěte, upraví svou životosprávu ve prospěch dítěte (přestane kouřit, užívat alkohol či jiné návykové látky, začne se správně stravovat). Jsou však ženy, kterým na dítěti nezáleží a pokračují ve svém dosavadním špatném životním stylu.

Kdy začíná být člověk člověkem? To je otázka, kterou se nejen rodiče, ale také filozofové zabývají od nepaměti. Nové poznatky o vývoji dítěte v děloze nám osvětlují první fáze jeho života. Mnohem dříve, než jsme se doposud domnívali, se rozvíjení smysly ještě nenarozeného dítěte a také mnohem dříve se rozvíjejí jemné struktury a schopnosti mozku. A co jej pro budoucí rodiče obzvlášť důležité: již v děloze se vytvářejí první vztahy dítěte a rodičů. Odpradávná se také lidé zabývají otázkou, zda má plod svou vlastní duši. Vyjádřeno moderněji: co dítě zažívá a jaké podněty přijímá ještě předtím, než přijde na svět.

Kdy vlastně člověk začíná žít? Není to tak dávno, kdy panovala domněnka, že nenarozené dítě je většinu času v mateřském lůně citlivé a hluché k vnějším impulsům. Ještě dnes si mnozí představují dítě v prvních fázích jeho skrytého života jako hromadu buněk.

Embryo je odborné označení dítěte v prvních osmi až dvanácti týdnech, pak už se mluví o plodu. Matka ho poprvé pocítí až po třech měsících, kdy už se dokáže

⁴ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. Praha: Portál, 2004, s. 581.

⁵ DEANSOVÁ, A. Kniha knih o mateřství. Praha: Fortuna Print, 2004.

pohybovat. Ovšem již dávno předtím je to vysoce vyvinutá bytost, lidsky nezaměnitelná, se vším, co dělá člověka člověkem.⁶

Neláska ubližuje

Horší, než občasná úzkost nebo strach, je matčino odmítání dítěte. Svůj negativní postoj mu může dát značně pocit tím, že zanedbává své zdraví a tak vědomě či nevědomě uvádí dítě do nebezpečí. Může také vyvolat havarijní situace přehnaným sportováním, zanedbáváním preventivního vyšetření, nošením příliš těsného oblečení nebo škodit dítěti alkoholem, nikotinem či jinou drogou. Často si svého jednání není ani plně vědoma. Dítě však tyto projevy nelásky zaznamenává a jeho vývoj je tím zpomalován nebo dokonce ohrožen. Následky takového negativního postoje se často objeví při porodu nebo v pozdějším chování dítěte.

Mnohé průzkumy naznačují, že matky, které své děti očekávají s radostí, mají většinou bezproblémový porod. Jejich děti se i později jeví jako duševně vyrovnanější. Naopak ženy, které těhotenství prožívaly s rozpornými pocity nebo dítě nechtěly, rodí častěji s komplikacemi a jejich děti bývají více nervózní a roztěkané. Přirozeně vždy tomu také nemusí být. Jen se tím osvětluje, jak důležitý je vztah rodičů k ještě nenarozenému dítěti.⁷

1.1 Vzájemné působení matky a dítěte

Na úvod této kapitoly bych ráda uvedla následující citaci: „*Pochopit reakci dítěte na odloučení nebo ztrátu mateřské postavy znamená pochopit pevný vztah, který je k této postavě poutá.*“⁸ Z předchozí citace vyplývá, že matka, která se vzdá svého dítěte, odepře dítěti možnost připoutání se k mateřské postavě. Jak se dozvíme v průběhu této práce, jsou matky, kterým je tato skutečnost lhostejná, a jsou matky, které toto pouto poruší s výčitkami svědomí. Zde bychom ještě měli uvést, že je rozdíl mezi připoutáním se k mateřské postavě a citovým připoutáním. V odborné literatuře proto nalezneme termín vazebné chování⁹, který charakterizuje závislost na postavě. Toto pouto se postupem času (vývoj dítěte) upevňuje a roste.

⁶ Sdružení pro ochranu života nenarozených Šlapanice: *Život před narozením*. Praha: Scriptum, 1991, s. 3.

⁷ Sdružení pro ochranu života nenarozených Šlapanice: *Život před narozením*. Praha: Scriptum, 1991, s. 13.

⁸ BOWLBY, J. Vazba: *Teorie ranných vztahů mezi matkou a dítětem*. Praha: Portál, 2010, s. 160.

⁹ BOWLBY, J. Vazba: *Teorie ranných vztahů mezi matkou a dítětem*. Praha: Portál, 2010.

Dítě svoji matku bezprostředně pozná a reaguje na ni buď pozitivními emocemi (matka přichází do místnosti a sklání se nad dítě, dítě se na matku fixuje, případně se usměje či se hlasově projeví), či negativními emocemi (matka ukládá dítě do postýlky a opouští místnost, dítě reaguje pláčem). Nedůležitější je období prvního roku, kdy se vyvíjí vazebné chování.¹⁰ Matějček uvádí, že: „*Specifický vztah dítěte k mateřské osobě se rozvíjí v plné síle kolem sedmého až osmého měsíce života*“.¹¹

Působením zde mám na mysli vzájemné působení chování (podnětů) jednoho jedince pro chování druhého člověka.¹²

Novorozenec, je pro mnoho matek či lidí, kteří ho obklopují, zranitelné a velmi křehké stvoření, avšak již v tomto období je vybaven sluchem, zrakem, čichem, což mu usnadňuje komunikaci jednak s matkou, jednak s ostatními lidmi.¹³

1.2 Citová vazba

Nejpatrnější z citové vazby jsou tyto emoce: pláč, úsměv, žvatlání, volání. Každá matka reaguje pozitivně či s obavami na tyto emoce. Plačící dítě se snaží matka utěšit.

Dvě základní formy citové vazby:

a) signální chování: do této skupiny patří především pláč, který může být zapříčiněn mnoha různými faktory (bolest, hlad). Pláč u většiny matek vyvolá potřebu co nejrychlejšího přiblížení se dítěti a utišení jej. Půl roční dítě natahuje ručky, čímž signalizuje matce přání vzít do náruče. Matka toto gesto chápe a dítě pochová.

b) přibližovací chování: když se dítě začne pohybovat, neustále vyhledává matku a je na její přítomnosti plně závislé, jelikož s ní tráví nejvíce času.¹⁴

Nyní můžeme shrnout, že po vzdání se matky svého dítěte ztrácí dítě především citovou vazbu, která v ústavní péči chybí a může jí nahradit pouze náhradní matka či náhradní rodiče. Dnes se ústavní péči pokouší nahradit tzv. pěstounská péče na přechodnou dobu, avšak i tento institut má mnoho kladů i záporů a až čas ukáže, dle mého názoru, zda je tato péče pro opuštěné dítě vhodná a přínosná a jak budou tuto situaci snášet jak biologičtí rodiče, tak pěstouni na přechodnou dobu.

¹⁰ BOWLBY, J. Vazba: *Teorie ranných vztahů mezi matkou a dítětem*. Praha: Portál, 2010.

¹¹ MATĚJČEK, Z. *Co děti nejvíce potřebují*. Praha: Portál, 2007, s. 14.

¹² MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál 2003.

¹³ MATOUŠEK, Z., LANGMEIER, J. *Počátky našeho duševního života*. Praha: Panorama, 1986.

¹⁴ BOWLBY, J. Vazba: *Teorie ranných vztahů mezi matkou a dítětem*. Praha: Portál, 2010.

Ve vztahu dítěte k hlavní postavě rozlišujeme dvě hlavní pozici:

- a) vedlejší vazebná postava:¹⁵ otec, sourozenec, ostatní příbuzní
- b) hlavní vazebná postava:¹⁶ biologická matka, avšak tato postava může být zastoupena jinými lidmi. Zde máme na mysli postavu, která se o něj stará a se kterou žije v domácnosti.

¹⁵ BOWLBY, J. Vazba: *Teorie ranných vztahů mezi matkou a dítětem*. Praha: Portál, 2010.

¹⁶ BOWLBY, J. Vazba: *Teorie ranných vztahů mezi matkou a dítětem*. Praha: Portál, 2010.

2 POJEM RODINA

Pro většinu z nás je rodina samozřejmost, provází nás od narození až do smrti. I když si to většina z nás neuvědomuje, rodina je součástí našeho celého života, avšak v některém z našich období (dospívání) si myslíme, že už všechno zvládneme sami a že rodiče jsou „nemožní“ atd. Po skončení tohoto období avšak přijde fáze návratu k rodině. Rodinu jako samozřejmou a běžnou věc však každý nezažije. Je mnoho dětí, které stráví svůj život po různých zařízeních a institucích, a to pouze z toho důvodu, že jejich biologičtí rodiče nejsou schopni si zajistit vhodné podmínky pro dítě či dát souhlas s osvojením či pěstounskou péčí, aby mohlo dítě vyrůstat v náhradní rodině, která mu nahradí nefungující biologickou.

Termín rodina definuje mnoho autorů pro ukázkou uvedu některé z nich:

1. Rodinu tvoří otec (manžel), matka (manželka), syn (bratr), dcera (sestra). Otec má roli živitele rodiny, zatímco matka má emocionální funkci, protože vytváří bezpečné zázemí čili domov v pravém slova smyslu.¹⁷

2. *„Rodina, snad jako nejstarší základní společenská skupina či společenství nejtěsněji spjaté nejrůznějšími vztahy uvnitř i navenek – funkcemi, činnostmi zabezpečujícími potřeby svých členů a společnosti jako celku, prochází celou svou historií neustálými změnami co do své velikosti, významu i začlenění do společnosti.“¹⁸*

3. *„Rodina jako malá primární společenská skupina, založená na svazku muže a ženy, na pokrevním vztahu rodičů a dětí či vztahu jej substituujícím (osvojení), na společné domácnosti, jejíž členové plní společensky určené a uznané role vyplývající ze soužití a na souhrnu funkcí, jež podmiňují existenci tohoto společenství a dávají mu vlastní význam ve vztahu k jedincům i k celé společnosti.“¹⁹*

4. Kodex kanonického práva uvádí následující. *„Rodiče mají nejzávažnější povinnost a prvotní právo starat se ze všech sil o výchovu dětí, jak fyzickou, společenskou a kulturní, tak mravní a náboženskou.“²⁰* V tomto textu se uvádí povinnosti rodičů, které plynou z rodičovství.

¹⁷ MOŽNÝ, I.: *Rodina a společnost*. Praha: Slon, 2006.

¹⁸ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 91.

¹⁹ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 91-92.

²⁰ *Kodex kanonického práva*. Praha: Zvon, 1994, s. 501, kán. 1136.

2.1 Rodina z historického hlediska

Rodina ve starověkém Římě: „*Otcem rodiny je nazýván ten, kdo má v domě právo vládnout.*“²¹

Rodina ve středověku: „*Rodina je v této době až na výjimky výrobní jednotkou, ať obdělává půdu, pěstuje dobytek nebo provozuje řemeslo. Děti se na své budoucí povolání připravují také v rodinách, i když obvykle ne v rodinách vlastních. Běžné je soužití širších rodin a tří generací. Velikost rodiny je závislá na tom, kde rodina žije – venkovské rodiny jsou v průměru větší, ve městech mají větší rodinu jen nejmajetnější.*“²² Velký vliv v této době má také křesťanství, zde je rodina chápána jako prioritní a celoživotní závazek, hlavním úkolem rodičů je zplodit děti.

Novověká rodina: „*Rodina je místem uspokojování citových potřeb, místem přerozdělování ekonomických hodnot, místem konzumu a rekreace. Nová doba posílila význam rodiny jako útočiště před veřejným světem.*“²³

Z předchozích citací můžeme vyčíst vývoj rodiny. Z počátku je vztyčným bodem rodiny muž, jenž zajišťuje obživu. Postupně se do procesu obživy zařazuje i žena, která do té doby měla za úkol péči o rodinu (děti) a domácnost.

Jak můžeme vidět výše uvedenou sktrukturu rodiny, tak ta se v průběhu času proměňovala. Dnešní struktura rodiny spočívá v rovnoprávnosti muže a ženy, Jistě by každý z nás mohl vyjádřit na tuto skutečnost svůj vlastní názor, avšak toto nepatří k hlavnímu tématu této práce.

2.2 Vztah rodiče a dítěte, případně dětí

„*S otevírajícím se pojetím dětství a postavením dětí ve společnosti souvisí bezprostředně i základní společenský vztah, rozhodující pro každé dítě, a tím je vztah rodiče – děti a v nejranějším období pak vztah matka – dítě*“²⁴

Prioritou pro matku, která se vzdává svého dítě, je většinou alkohol či droga. Nemůžeme však tuto matku pro její jednání ihned odsoudit. Většina takových matek totiž nezažila milující a klidné rodinné prostředí (objevoval se zde alkohol, domácí

²¹ MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1993, s. 17.

²² MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1993, s. 20.

²³ MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1993, s. 23-24.

²⁴ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 41.

násilí,...). Pro tyto matky je pak těžké předávat mateřskou lásku svému dítěti, když ji samy na „vlastní kůži“ nezažily. Pro příklad uvedu následující příběh: Paní Dagmar má v současné době dvě dcery ve věku 2 a 5 let, žije v pronajatém bytě s tím, že často mění bydliště a také partnery. Paní Dagmar byla v útlém dětství až do dospělosti umístěna v dětském domově bez většího zájmu rodičů či širší rodiny. Dagmar zvládá péči o své dvě děti velmi špatně s tím, že veškerou nabízenou pomoc odmítá. Nalezneme však matky, pro které byl příchod dítěte tak důležitým momentem v jejich životě, že daly přednost dítěti před návykovými látkami a po léčbě ze závislosti převzaly dítě do své péče. Příklady obou typů těchto matek nalezneme u níže uvedených kazuistik.

3 TEOLOGIE RODINY

Rodina v dnešním světě:

- a) klady: vědomí svobody, důstojnost ženy
- b) zápory: špatné chápání nezávislosti, rozvody, potraty²⁵

Manželství a rodina v Božím plánu:

Bůh stvořil člověka ke svému obrazu a podobě, což znamená mimo jiné, že ho určil k lásce. Křesťanství zná dva způsoby, jak uskutečnit povolání k lásce: manželství a panenství. Oba způsoby jsou uskutečněním nejhlubších pravd podle obrazu Boha. Lidská sexualita není čistě biologickou, smysl má jen je-li začleněna do lásky (z éros v agapé). Úplné sebeodevzdání musí zahrnovat i časovost – intimní styk má svůj prostor v manželství.²⁶

Manželství je symbolem společenství mezi Bohem a lidmi:

Společenství Boha a lidí je vyjádřeno manželským sňatkem (smlouvou).²⁷

Děti jako nejcennější dar manželství:

Manželství je základem pro větší společenství to jest pro rodinu. Plození a výchova dětí je naplněním manželství. Když se manželé sobě plně odevzdávají (sebedarují) vzniká dítě – nová skutečnost a živý obraz lásky.²⁸

Rodina jako společenství osob:

V rodině jsou mnohonásobné meziosobní vztahy manželský, otcovský, mateřský, dětský, sourozenecký vztah.²⁹

Všeobecné úkoly rodiny:

1. Vytváření osobního společenství: jeho vnitřním základem a silou je láska.

Manželství a jeho základní tři prvky: jednota, nerozlučitelnost, dobro dětí. Manželství je základ pro rodinu. Práva a povinnosti ženy: žena má stejnou důstojnost i odpovědnost jako muž.³⁰

²⁵ PAVEL, J. *O úkolech křesťanské rodiny v současném světě: apoštolská exhortace Jana Pavla II. z 22. listopadu 1981.* Praha: Zvon 1992.

²⁶ PAVEL, J. *O úkolech křesťanské rodiny v současném světě: apoštolská exhortace Jana Pavla II. z 22. listopadu 1981.* Praha: Zvon 1992.

²⁷ PAVEL, J. *O úkolech křesťanské rodiny v současném světě: apoštolská exhortace Jana Pavla II. z 22. listopadu 1981.* Praha: Zvon 1992.

²⁸ PAVEL, J. *O úkolech křesťanské rodiny v současném světě: apoštolská exhortace Jana Pavla II. z 22. listopadu 1981.* Praha: Zvon 1992.

²⁹ PAVEL, J. *O úkolech křesťanské rodiny v současném světě: apoštolská exhortace Jana Pavla II. z 22. listopadu 1981.* Praha: Zvon 1992.

³⁰ PAVEL, J. *O úkolech křesťanské rodiny v současném světě: apoštolská exhortace Jana Pavla II. z 22. listopadu 1981.* Praha: Zvon 1992.

Svätost manželství je znamením jednoty Krista a církve. Dává manželům milost milovat se láskou, jakou Kristus miloval církev, tak milost svátosti zdokonaluje lidskou lásku manželů, zpevňuje jejich nerozlučitelnou jednotu a posvěcuje je na pouti k věčnému životu.³¹

2. Služba životu: Bůh řekl „Plod'te se a množte se“ – posvětil manželský akt, aby se nestal hříchem. Základní úkol rodiny: předávat plozením Boží obraz dalším pokolením.³²

3. Účast na společenském rozvoji: rodina je organicky spojena se společností – občané vyrůstají v rodinách. Rodiny se musí snažit zasazovat o státní zákony.³³

4. Účast na životě a poslání Církve: Rodina má povinnost sloužit k budování Božího království tím, že se podílí na životě a poslání církve.³⁴

*Rodina je budována na manželství, hlubokém a vzájemně se doplňujícím svazku muže a ženy, které spočívá na nerozlučitelném pocitu manželství uzavřeném dobrovolně a veřejně, otevřeném na předávání života.*³⁵

V rodině se setkávají různé generace od nejmenších členů po nejstarší, kteří se od sebe navzájem učí a předávají si jak morální, tak společenská pravidla a hodnoty.³⁶

Lidskému životu již od početí náleží bezpodmínečně veškerá péče a úcta.

a) *přerušeni těhotenství je přímým porušením základního práva každé lidské bytosti – práva na život.*

b) *Úcta k lidské důstojnosti vylučuje jakékoliv experimentální manipulace s lidským embryem nebo jiné jeho zneužití.*

c) *Každý zásah do genetické dědičnosti lidské osoby, pokud není cílem náprava anomálie, je porušením práva na fyzickou nedotknutelnost a podporuje dobro rodiny.*

d) *Děti před narozením i po něm mají právo na ochranu a sociální péči. Totéž se týká matek v těhotenství a v přiměřené míře i porodu.*

³¹ PAVEL, J. *O úkolech křesťanské rodiny v současném světě: apoštolská exhortace Jana Pavla II. z 22. listopadu 1981.* Praha: Zvon 1992.

³² PAVEL, J. *O úkolech křesťanské rodiny v současném světě: apoštolská exhortace Jana Pavla II. z 22. listopadu 1981.* Praha: Zvon 1992.

³³ PAVEL, J. *O úkolech křesťanské rodiny v současném světě: apoštolská exhortace Jana Pavla II. z 22. listopadu 1981.* Praha: Zvon 1992.

³⁴ PAVEL, J. *O úkolech křesťanské rodiny v současném světě: apoštolská exhortace Jana Pavla II. z 22. listopadu 1981.* Praha: Zvon 1992.

³⁵ *Charta práv rodiny.* Olomouc: Salve 1991.

³⁶ *Charta práv rodiny.* Olomouc: Salve 1991.

e) *Všem dětem, at' už se narodily z manželství nebo jsou nemanželské, náleží totéž právo na sociální péči a starost o plný rozvoj jejich osobnosti.*

f) *Sirotkům a dětem nemajícím rodiče nebo pěstouny náleží obzvláštní péče společnosti. V záležitosti adopce nebo přijetí dětí k výchově jinou rodinou je stát povinen zavést odpovídající zákonnou úpravu, která by usnadnila rodinám k tomu schopným přijmout potřebné děti natrvalo nebo na omezenou dobu, a zároveň měla ohled na přirozeném právo vlastních rodičů.*

g) *Duševně i tělesně postižené děti mají právo nalézt doma i ve škole přizpůsobený rámec pro svůj lidský růst.³⁷*

Postavení rodiny v industriální společnosti:

Rodina již není hlavním smyslem života a nezaujímá centrální postavení. Člověk se stává individuální jednotkou, samostatnost člověku vyhovuje (nemusí se dělit, je pánem svého času, bez závazků). Odměnu za práci, kterou člověk jako individuum obdrží je pouze pro jeho potřeby. Dnešní systém nerozlišuje, zda mzdu obdrží zaměstnanec, který má rodinu či nikoliv. Mzda je pro všechny v tomto ohledu stejná.³⁸ *Existuje totiž veliký rozdíl v tom, zda mzda a příjem, který pracovník obdrží slouží pouze ke krytí jeho osobních potřeb nebo zda se z toho musí financovat rodinné výdaje, tedy manželku, která se věnuje výchově dětí.*³⁹ Všichni se jistě shodneme na tom, že je rozdíl mít finanční prostředky pouze pro svou potřebu či financovat manželku, která je s dětmi na mateřské dovolené, či děti, které odrůstají, ale jejich potřeby neubývají, ba naopak rostou.

Rodina a její urbanizace

*Jinou oblastí, která v moderní společnosti nepříznivě působí na rodinu, je urbanizace.*⁴⁰ Podíváme-li se do minulosti zjistíme, že dříve rodina obývala hospodářské stavení, kde si prolínaly různé generace. Druhou možností byly měšťanské domy, kde rodina měla své služebnictvo. Během několika let došlo ke změně, jak bytových podmínek (nakumulování lidí do malého prostoru

³⁷ *Charta práv rodiny*. Olomouc: Salve 1991.

³⁸ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996.

³⁹ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996, s. 6.

⁴⁰ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996, s. 6.

[městský byt]) i struktury rodiny – malorodina (rodina o velikosti maximálního počtu 4 – 5 členů). Zvedaly se také ceny nájemného, což bylo pro rodinu s dětmi velmi náročné.⁴¹ Na závěr této pasáže můžeme shrnout, že urbanizace jako taková velice dopadla jak na strukturu rodiny, tak na její finanční možnosti.

Z výše uvedených důvodů se nemůžeme podívat nad tím, že vzrost počet lidí, žijících osamoceně tzv. singl, či lidí žijících v páru avšak bezdětných. I dnes je velmi problematické pro mladé lidi, kteří se rozhodnou založit rodinu, vypořádat se s problémem bydlení a to ať placením nájemného či hypotéky. Z tohoto vyplývá, že klesla porodnost.⁴²

*To, že se rodina v industriální společnosti a v moderním sociálním státě dostala do nesnázi, nelze vyvozovat pouze ze zlomu ve společenské a hospodářské oblasti. Významným podílem k tomu přispěly velké společenské ideologie, které ovládly 19. a 20. století a které působí dodnes. Na jedné straně je to hnutí velebící individualistický výklad společnosti a mající tudíž jen málo pochopení pro rodinu a příčinnou rodinou politiku, na druhé straně stojí kolektivistické společenské systémy, jímž je rodina trnem v oku.*⁴³ Zajisté se shodneme na tom, že rodina v dnešním světě nemá lehkou úlohu a to z jakéhokoliv výše uvedeného důvodu.

Dnes se do popředí dostává mimomanželské soužití lidí:⁴⁴

*1. Mimomanželské svazky nebo dokonce „komuny“.*⁴⁵

*Mladí lidé, kteří dnes často předčasně opouštějí rodičovské obydlí, stěhují se do vlastního bytu a žijí spolu, pokládají svůj vztah za soukromou oblast, do které nikomu nic není a do které nikdo nemá co mluvit, stát vůbec ne, natož pak církev.*⁴⁶ Mladí lidé v této souvislosti vystupují jako individua, která jsou suverenní a nic než sebe nepotřebují.

Jako mimomanželské životní společenství označujeme spojení muže a ženy, kteří – aniž by se vzali ve smyslu státního právního řádu – žijí spolu v životním společenství,

⁴¹ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996.

⁴² RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996.

⁴³ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996, s. 8.

⁴⁴ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996.

⁴⁵ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996, s. 11.

⁴⁶ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996, s. 17.

*kteřé není nikterak formálně založeno, doba jeho trvání je neurčitá, předpokládá se však, že bude jistou dobu trvalé. Jsou srozuměni nebo alespoň počítají s tím, že jejich společenství může být kdykoliv bez spoluúčasti někoho třetího neformálně zrušeno.*⁴⁷

Obecně tedy můžeme říci, že partneři po svém rozhodnutí odcházejí z životního společenství. Většinou se jedná o heterosexuální dvojice, které žijí v jednom bytě a jsou na sobě hospodářsky nezávislí.⁴⁸

Jednou z dalších novinek dnešní doby, která přímo ovlivňuje rodinu je antikoncepční „pilulka“. S ní se změnila hlavně oblast sexuálního života a to vnímání aktu především jako rozkoše a ne jako základu po založení rodiny.⁴⁹

*Pro nárůst mimomanželských forem soužití hraje také v úhrnu roli ta skutečnost, že v moderní společnosti již není nutné, aby bylo zajištěno přežití prostřednictvím co možná největšího počtu dětí. Dříve se kvůli vysoké dětské úmrtnosti společnost zaměřovala na to, aby se rodilo co nejvíce dětí a aby se vznikající partnerské vztahy vyvíjely v manželství a rodiny.*⁵⁰

Dnes se mnoho dětí rodí nesezdaným párům, což se stalo pro tuto společnost běžné. Určitě každý z nás najde ve svém okolí nesezdaný partnerský pár s jejich narozeným dítětem. Jak již bylo zmíněno v odstavci nazvaném jako urbanizace, změnily se životní bytové podmínky. Dříve lidé bydleli na vsi, kde fungovaly většinou pozitivní sousedské vztahy. Dnes většina lidí žije ve městech, kde je určitá anonymita a sousedské vztahy končí pouhým pozdravem. Ani trávení volného času není kolektivní záležitostí, naopak každý cestuje či sportuje samostatně či v páru a nemá potřebu družít se s ostatními či prožívat kolektivní zážitky.⁵¹

Dalším záparem, který se často uvádí (až 60 procent) je stres v zaměstnání. Je zjevné, že mnozí lidé se přiklánějí k názoru, že tomuto stresu mohou snáze odolat v případě, když nebudou mít pevné manželské vazby. Podobným směrem se ubírají

⁴⁷ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996, s. 21.

⁴⁸ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996.

⁴⁹ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996.

⁵⁰ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996, s. 25.

⁵¹ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996.

úvahy, že se člověk manželstvím do budoucna příliš zavazuje (50 procent) nebo že se vztah mezi partnery uvnitř manželství otupí (47 procent).⁵²

Mimomanželským formám se přiklání především mladší generace a to z důvodu větší volnosti a svobody.⁵³ *Přednost těchto životních společenství bývá spatřována v tom, že nejsou tak jako manželství a rodiny – svázány žádným mravně-právním řádem. Má se za to, že se lze obejít bez pravidel, navíc je možné se kdykoliv bez jakýchkoliv finančních či jiných následků rozejít.⁵⁴*

Díky bláhovým řečem o soužití bez „papíru“ vznikl ve veřejnosti a mezi mnoha mladými lidmi dojem, že v manželství jde pouze o oddací list, o kus papíru.⁵⁵

Rodina jako základní věc pro dítě

Dítě potřebuje fyzické a psychické zázemí, domov, lásku, to že se mu někdo věnuje a péči rodičů. U mimomanželských životních společenství tu vzniká ústřední problém: kdo se postará o dítě nebo děti, jestliže tu jsou? Ze studií pojednávajících nejen o křesťanských, ale i o jiných kulturních oblastech víme, že pouze stabilní svazek muže a ženy, otce a matky, vytváří zázemí a předpoklady pro rozvoj člověka v osobnost.⁵⁶

Dítě a rodina je vztah či mohli bychom říci realita, která nás provází po celý život. Taková jaká je naše rodina a hodnoty v ní vytvářené přenášíme později do svého života.

Děti jsou vždy svěřeným úkolem. A zplazením je vlastně zasazen počátek nového života. Mnoho let trvá proces růstu a dozrávání, který se může nejlépe zdařit, nesou-li jej spolu oba rodiče. Pro dítě je vždy tragédií, zmizí-li otec nebo matka.⁵⁷

Nejvýznačnějším znakem rodin, který jí odlišuje od jiných společností je, že její členové spolu prožívají nejzákladnější a nejintimnější životní události. V povolání nás také pojí společná práce, starosti a mrzutosti, které s ní souvisí.⁵⁸

⁵² RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996, s. 26.

⁵³ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996.

⁵⁴ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996, s.27.

⁵⁵ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996, s.30.

⁵⁶ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996, s.31.

⁵⁷ RAUSCHER, A. *Znovuobjevení rodiny*. Brno: Centrum pro stadium demokracie a kultury (CDK), 1996, s.31.

⁵⁸ ŠOLTÉSZ, Š. *Kristus a rodina*. Praha: Kalich, 1970, s. 8.

Rodina hluboce určuje a poznamenává každého člena. To je poslední charakteristická známka každé rodiny. Proto také rodinný život není soukromou záležitostí. Rodina má neobyčejnou důležitost pro lidské vztahy i mimo rodinu. Uvědomujeme si to zvláště dnes, kdy v technicky rozvité společnosti nabývají stále větší důležitosti druhotné vztahy, které se tvoří mezi lidmi v povolání, v zájmových společenstvích, v sousedství, v obci a ve státě. Rodina je tedy základem lidské společnosti.⁵⁹

I vztah rodičů k dítěti je hlubší než to, co nazýváme mateřskou a otcovskou láskou. Rodičovská láska není jen vystupňovaná obecně lidská láska. Nejde v ní jen o zálibu matky v dítěti, o přichylnost projevující se péčí a obětavostí. Mateřská láska je důsledkem skutečnosti, že dítě je součástí matčina života, jeho pokračováním a dědicem. I když to vše někdy nestačí rozehřát matčinu lásku a přichylnost, má spojení obou přesto hluboké kořeny, matka je nevidí ať pro svou povrchnost či pro přílišné životní těžkosti.⁶⁰

Příčinou změn ve struktuře rodiny, ve vzájemných vztazích jejich členů a v průběhu rodinného života jsou především hmotné podmínky, v nichž rodina žije. Rodiny žijí na zemi, jejich členové musí jíst, šatit se, bránit se tomu, co je ohrožuje, a jsou odkázány na možnosti, řád, myšlenky a ideály své doby a společnosti. Proto v různých dobách nejen různě probíhal rodinný život, ale i celá stavby rodiny byla rozdílná.⁶¹

Rodina je proměnlivá. Dnešní rodina je celou svou strukturou, svými funkcemi a průběhem života i vzájemným vztahem členů něčím jiným, než byly rodiny dřívějších dob. Ani dnešní rodina, jak ji známe, nezůstane takovou, jaká je, ale projde změnami. Bylo by tedy velikým omylem, kdybychom rodinu považovali za společnost neměnnou.

Rodina je společnost dočasná. Vzniká spojením muže a ženy v manželství. Jak děti dorůstají, mění se život rodiny. Když dorostou a zakládají rodiny vlastní, začne se rodina vyprazdňovat, život v ní utichá, a když rodiče přestanou vykonávat své povolání, rodinný krb hasne. Dědeček a babička jsou již jen hosty nových rodin svých dětí.⁶²

⁵⁹ ŠOLTÉSZ, Š. *Kristus a rodina*. Praha: Kalich, 1970, s. 8.

⁶⁰ ŠOLTÉSZ, Š. *Kristus a rodina*. Praha: Kalich, 1970, s. 9.

⁶¹ ŠOLTÉSZ, Š. *Kristus a rodina*. Praha: Kalich, 1970, s. 11.

⁶² ŠOLTÉSZ, Š. *Kristus a rodina*. Praha: Kalich, 1970, s. 12.

Druhý vatikánský koncil a jeho pojetí manželství a rodiny

V konstituci Gaudium et spes charakterizuje církev manželství takto:

Důvěrné společenství života a manželské lásky, které Stvořitel založil a vybavil vlastními zákonitostmi, se uskutečňují manželskou smlouvou neboli neodvolatelným osobním souhlasem. A tak lidským úkonem, jímž se manželé vzájemně sobě dávají a přijímají, vzniká i před společností stav podle Božího řádu pevný, tento posvátný svazek nezávisí na lidské libovůli, a to z ohledu na dobro manželů, potomstva i společnosti. Sám Bůh je původce manželství, které má rozličná dobra a rozličné cíle.⁶³

Rodina je školou bohatěji rozvinutého lidství. Aby mohla dosáhnout plnosti svého života a poslání, k tomu je nutné láskyplné duševní sílení, vzájemné dorozumění manželů a svědomitá spolupráce rodičů při výchově dětí. (...). Tak rodina, v níž se stýkají různé generace a vzájemně si pomáhají získat vyspělejší moudrost a sladit lidská práva s ostatními požadavky společenského života, je základem společnosti. Proto všichni, kdo mají vliv na společnost a na společenské skupiny, musí účinně přispívat k povznesení manželství a rodiny. Uznat jejich pravou povahu, hájit ji a podporovat, chránit veřejnou mravnost a příznivě ovlivňovat hmotnou úroveň rodin, to má státní moc považovat za svou svatou povinnost. Rodičům je třeba zajistit právo mít děti a vychovávat je v kruhu rodiny.⁶⁴

Exhortace Jana Pavla II. Familiaris consortio – definice manželství a rodiny

Boží plán s manželstvím a rodinou se týká konkrétně muže i ženy v jejich každodenní existenci, v určitých společenských a kulturních poměrech. Proto má-li církev plnit svou službu, musí se snažit poznat poměry, v jakých se dnes manželství a rodina uskutečňují. Toto poznání je pro evangelizaci nezbytně nutné. Církev přece musí přinášet neměnné a zároveň stále nové Kristovo poselství rodinám naší doby. Rodinám, které žijí v podmínkách současného světa a jsou v něm povolány přijmout plán, který Bůh s nimi má, a podle něho také žít.⁶⁵

⁶³ AMBROS, P. *Evangelium pro rodinu dnešní doby*. Olomouc: Centrum Aletti Refugium, 2014, s. 155.

⁶⁴ AMBROS, P. *Evangelium pro rodinu dnešní doby*. Olomouc: Centrum Aletti Refugium, 2014, s. 156.

⁶⁵ AMBROS, P. *Evangelium pro rodinu dnešní doby*. Olomouc: Centrum Aletti Refugium, 2014, s. 157.

Dnešní situace a úkoly církve:

1. *Změnil se pohled na soužití muže a ženy.*
2. *Změnily se společenské podmínky života rodiny.*
3. *Církev nemůže všechny změny odstranit, ale musí se s nimi vyrovnávat.*⁶⁶

Ad 1 Změnil se pohled na soužití muže a ženy – například:

- *Důraz na osobní autonomii a opuštění křesťanského morálního kodexu, což jsou charakteristiky platné pro větší část Evropy, výrazně otevírá prostor pro libovolně sestavované formy života i spolužití páru.*
- *Tolerance střídání partnerů v průběhu celého života.*⁶⁷

Ad 2 Změnily se společenské podmínky života rodiny

- *Život rodiny i jakéhokoli jiného uspořádání soužití je ovlivňován a regulován spíše ekonomickými stimuly a omezeními než morálkou nebo veřejným míněním.*
- *Důraz na naplnění osobních ambicí a saturování osobních požadavků vede k odmítání párového trvalého soužití a vytvoření rodiny s dětmi, čili k nárůstu procenta osob v populaci žijících „single“ pouze s promiskuitními vztahy, které jsou společensky tolerovány.*
- *Enormní snaha po profesním uplatnění nebo po všestranném a trvalém „užití života“ vytlačuje touhu po trvalém párovém vztahu a po založení rodiny.*
- *Velká společenská tolerance svobodných matek, případně i jejich ekonomické zvýhodnění, vede řadu žen nejen do vztahů, které nemají naději na trvalý manželský vztah, ale i takovému naplňování osobní touhy po mateřství, kdy je nepřítomnost otce a tedy nevytvoření rodiny, v zásadě plánovaná.*
- *Manželství se uzavírá výrazně později, než tomu bylo před třiceti lety. K tomu přistupuje skutečnost, že část těchto osob má za sebou jeden nebo i více vztahů, ve kterém žili jako manželé, část uzavírá manželství po řadu let trvajícím quasi manželským soužitím ve chvíli, kdy očekávají potomka (případně potomka druhého).*

⁶⁶ AMBROS, P. *Evangelium pro rodinu dnešní doby*. Olomouc: Centrum Aletti Refugium, 2014, s. 158.

⁶⁷ AMBROS, P. *Evangelium pro rodinu dnešní doby*. Olomouc: Centrum Aletti Refugium, 2014, s. 158-159.

- Děti znamenají výraznou nákladovou položku, tedy snížení životní úrovně, a to většinou bez kompenzace zvýšením společenského statutu.
- Malý počet dětí v rodině umožňuje větší materiální komfort pro dítě. Tím se ale „zvedá laťka“ finančních nároků u rodičů, které mají více dětí.
- Děti nejsou chápány jako zajišťující činitel ve stáří rodičů (a samy se tak povětšinou nechápou) – sociální a zdravotní zajištění se očekává od státu.⁶⁸

Ad. 3. Církev nemůže všechny změny odstranit, ale musí se s nimi vyrovnávat.

- Pastorec se nemůže týkat jen těch, kdo v zásadě naplňují všechny podmínky života, jak je církev hlásá. Dnes se v naší zemi i jinde v Evropě stává skutečností, že se většinou setkáváme v pastoraci s lidmi ve více či méně nestandardních situacích a výjimkou jsou situace standardní, s nimiž ideál církve samozřejmě počítá.

Manželství je třeba vnímat v kontextu s ostatními jevy a vývojem světa. Svět se mění, s ním se mění i situace rodiny a manželství. Autority dokonce mluví o tom, že rodina a resp. manželství je ovlivňováno změnami jako žádná jiná instituce. Na to se církev, a nejen ona, snaží reagovat. Existují tu i potěšitelné a kladné stránky vývoje, zejména prohlubování osobní odpovědnosti a svobody jednotlivců, v pravdě potěšitelné zlepšování postavení ženy, jejich práv a rovnocenné důstojnosti v manželství. Na druhé straně ovšem existují jevy alarmující: rozvod jako běžné legitimní řešení problémů, nevěra jako součást životní kultury, potrat jako zákonem dovolený způsob rodinného plánování.⁶⁹

⁶⁸ AMBROS, P. *Evangelium pro rodinu dnešní doby*. Olomouc: Centrum Aletti Refugium, 2014, s. 159 - 160.

⁶⁹ SLAVÍK, M. *Manželství – od snů k realitě*. Praha: Pastorační středisko při Arcibiskupství pražském, 1998, s. 54.

4 ZÁKLADNÍ POTŘEBY DÍTĚTE

Jedním ze základních pilířů tématu této diplomové práce je matka či rodič stojící na jedné straně a dítě (případně děti) na straně druhé. Tato dvojice by měla, pokud se jedná o matku bez otce, tvořit fungující harmonický pár.

Mezi základní potřeby dítěte patří potřeba **narodit se**.⁷⁰ Tato otázka je v dnešní společnosti velmi diskutabilní a různorodá, my se jí však věnovat nebudeme, protože v této práci se všechny uvedené kazuistiky týkají narozených dětí. Kazuistiky uvedené v této práci nemají uvedená příjmení osob a to z důvodu anonymity osobních údajů, ostatní uvedené informace jsou pravdivé.

1. základní biologické potřeby: do této skupiny patří především „*uhrazení všech nároků na náležitou výměnu látek a plynů (metabolizmu), a to z hlediska aktuálního i vývojového.*“⁷¹ Dále sem můžeme zařadit potřeby jako jsou teplo a čisto.⁷²

2. základní psychické potřeby: ve stručnosti se jedná o potřebu jistoty, vědomí vlastní identity.⁷³

3. základní sociální potřeby: „*Snad nejvýznamnější sociální potřebou je potřeba lásky a bezpečí, poskytovaná jeho vlastním člověkem. Na ni je bezprostředně vázána i předchozí potřeba přijetí dítěte, jeho akceptace práva takového jaké je.*“⁷⁴

První skupinu potřeb dítěte není problém pro matky splnit, dnes existuje mnoho institucí, které pomáhají matkám samoživitelkám (azylové domy, ubytovny pro matky s dětmi). Tyto instituce dokážou matkám tuto skupinu potřeb zajistit či jim materiálně pomoci. Problém však nastává u dvou dalších zmíněných skupin. Matky výše uvedené potřeby nedokážou svým dětem předat, a to většinou z důvodu, že takové potřeby samy neměly možnost zažít. Zde je zapotřebí matkám pomoci navázat sociální i psychický vztah s dítětem a pokusit se naučit matky tyto potřeby předávat.

⁷⁰ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999.

⁷¹ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 50.

⁷² DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999.

⁷³ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999.

⁷⁴ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 52.

Kazuistika:

Matka dítěte: Lenka, narozena 1978, rozvedená, evidovaná na úřadu práce

Otec dítěte: Pavel, narozen 1977, svobodný, není evidován na úřadu práce

Jméno dítěte: Klára, Vítek

Rok narození: 2007, 2008

Sourozenci: Barbora – ve střídací péči babiček

Paní Lenka vyrůstala dle svých slov v úplné rodině, avšak nefungující (otec alkoholik, domácí násilí páchané otcem na matce). Paní Lenka často utíkala z domova. V 18 letech definitivně opustila domov, krátce poté se seznámila s přítelem panem Pavlem, budoucím otcem svých dětí. Paní Lenka (dále matka) uvedla otce do rodného listu až v pozdější době a ne ihned po porodu dětí. Matka si byla vědoma své závislosti na návykových látkách, ale také závislosti na partnerovi, který byl manipulativní osobnost. Po narození Vítky se rozhodla svou situaci řešit. Odešla do komunity pro drogově závislé matky a poté jí tam byly přemístěny děti z Dětského centra v Plzni. Po cca roce léčení se vrátila zpět do Plzně, kde žije řádný život.

Pobyt dětí v Dětském centru Plzeň

Klára byla přijata do dětského centra dne 12.02.2008 na základě žádosti matky. Matka přišla do dětského centra se sociální pracovnící a nezletilou Klárou z důvodu nevhodných podmínek pro dcerku. Matka opustila azylový dům a pohybovala se po nočních klubech. V listopadu 2008 byla nařízena ústavní výchova. V únoru 2009 matka odchází i s Klárou do komunity Karlov na doléčovací léčbu z drogové závislosti. V prosinci 2010 zrušil okresní soud ústavní výchovu a svěřil nezletilou do péče matky.

Vítek byl přijat do dětského centra dne 15.08.2008 na základě předběžného opatření okresního soudu. Rodina se potýkala s bytovými a finančními problémy, dále se objevuje v rodině násilí a abusů drog. U matky zjištěna závislost na pervitinu, THC a barbiturátech. V listopadu 2008 byla nařízena ústavní výchova a následně v únoru 2010 byla zrušena a Vítek byl svěřen do péče matky do komunity Karlov, kde byl následně se svou sestrou Klárou i matkou.

Po doléčovací léčbě se matka vrátila i s dětmi zpět do Plzně, kde jí byl přidělen městský byt a doposud řádně pečuje o děti. Otec dětí byl propuštěn z výkonu trestu a děti sporadicky navštěvuje u matky. Před necelým rokem jsem potklala matku paní Lenku v centru Plzně. Přihlásila se ke mně a tak jsem se daly do rozhovoru. Paní Lenka sdělila, že se jí i dětem daří velmi dobře a také, že mají městský byt již zcela zařízen. Dále však paní Lenka sdělila, že se mnohdy cítí osaměle a to především večer či v období Vánoc a proto navštěvuje „SKUPINU“ pro lidi dříve závislé. Tato skupina jí pomáhá zvládnout vše po psychické stránce. Paní Lence jsem nabídla případnou materiální pomoc, ale také možnost si nezávisle popovídat například v kavárně či v jiném neutrálním prostředí. Paní Lenka sdělila, že v současné době mají všeho s dětmi dosti, ale kdyby potřebovala, že zatelefonuje. Tento rozhovor byl pro mě velmi zajímavý a do dnešní doby se mi uchoval v paměti. Z výše zmíněného pro mě vzešlo poučení, že i když lidé zvládnou boj z drogou či jinou návykovou látkou, stále ještě nemají „vyhráno a zřejmě se s psychickou závislostí potýkají po celý život.

5 FUNKČNOST RODINY A JEJÍ PORUCHY

„Dítě je po svém narození odvrženo nebo i fyzicky likvidováno. Matka dítě odkládá, a to způsobem, který buď ohrožuje jeho život, anebo způsobem, který fyzicky nemá dítě poškodit, ale matka se ho chce pouze zbavit. To se většinou děje v situacích, kdy matka je bez kontaktu s biologickým otcem dítěte, kdy z extrémní nouze psychické i sociální se dítěte takto vzdává. Těhotenství je většinou utajováno, porod probíhá za dramatických podmínek a ohrožuje nejen novorozeně, ale také často i život matky.“

„Matka dítě po porodu dává do péče jiných osob, aby dítě bylo osvojeno, vychováváno příbuznými apod.“

„Matka, v tomto případě častěji i oba rodiče, si dítě po porodu ponechávají, ale nedochází k plnému přijetí dítěte. Dítě je překážkou, a to zvláště v určitých vyhraněných situacích, ve kterých se právě rodiče nacházejí. Za jiných okolností by dítě přijali, ale v této konkrétní fázi života je přijmout nechtějí, někdy také objektivně nemohou. V takových rodinách bývá např. otec ve vězení nebo rodina prožila těžkou sociální krizi spojenou se ztrátou majetku, ale často i se ztrátou přístřeší.“⁷⁵

Rozdělení rodinných poruch do několika skupin:

- a) velmi mladí rodiče: příkladem je níže uvedená kazuistika nezletilých matek
- b) rodiče ve vyšším věku: tato skupina není pro tuto práci důležitá
- c) matka zůstává po narození dítěte sama bez otce dítěte: *„V posledních několika desetiletích byl zaznamenán určitý růst takových případů, kdy žena, většinou poněkud starší, chce mít dítě, ale odmítá manželské soužití, chce mít dítě jen pro sebe, v extrémních případech tají, kdo je otcem dítěte, a nestýká se s ním.“⁷⁶* Matka nemůže roli otce nikdy nahradit. Jak vyplývá z níže uvedených kazuistik, většina žen zůstává osamocena bez otce dítěte.
- d) psychické poruchy: zde je nutné uvést především psychické stavy spojené s porodem a obdobím šestinedělí. Nejzávažnější porucha je tzv. laktální psychóza. Matka není v tomto případě schopna postarat se o své dítě.

„Základním znakem zdravé rodiny je její schopnost plnit řadu funkcí. Diagnóza stavu rodiny i sanace nefungujících rodin bývá obtížná a předpokládá záměrnou

⁷⁵ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 114.

⁷⁶ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 115.

*spolupráci lékaře se sociálním pracovníkem, učitelem, právníkem i jinými odborníky.*⁷⁷

Porucha rodiny dle Dunovského je situace, kdy rodina v různé míře neplní základní požadavky a úkoly dané společenskou normou.⁷⁸

5.1 Rodina funkční

Za funkční rodinu můžeme považovat takovou rodinu, která plní základní psychologické funkce vůči dítěti. Helus definuje základní psychologické funkce rodiny vzhledem k dítěti.⁷⁹ To znamená, že rodina zajišťuje dítěti kvalitní socializační podmínky. Pod tento okruh podmínek můžeme zahrnout jak potřeby biologické (jídlo, pití,...), tak potřeby psychické (bezpečí, jistota, láska).

Rozdělení základních funkcí dle Dunovského⁸⁰:

- A) Biologicko-reprodukční funkce: nejde zde pouze o samotnou reprodukci či porod, ale také zabezpečit dítěti potřebné podmínky pro život a pro jeho vývoj.
- B) Ekonomicko-zabezpečovací funkce: vztahuje se na všechny členy rodiny.
- C) Emocionální funkce: tato funkce je důležitá pro harmonický život rodiny, ale také je samozřejmě vázána na zralého a odpovědného člověka.
- D) Socializačně-výchovná funkce: vlastní zájem o dítě.

5.2 Rodina problémová

Rodina problémová je taková, u které se vyskytly závažnější poruchy funkcí, které neohrožují vývoj dítěte ani samotnou rodinu jako instituci.⁸¹ Mohli bychom říci, že v případě problémů vyskytujících se v takové to rodině rodina zvládne sama se zapojením širší rodiny či příbuzenstva. Myslím si, že tuto situace muselo řešit mnoho rodin.

⁷⁷ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 30.

⁷⁸ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 101.

⁷⁹ HELUS, Z.: *Úvod do sociální psychologie*. Praha: Univerzita Karlova v Praze- Pedagogická fakulta, 2001.

⁸⁰ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999.

⁸¹ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*, Praha: Gaa Publislising, 1999, s. 108.

Kazuistika

Matka dítěte: Radka, narozena 1973, vdaná, na mateřské dovolené

Otec dítěte: Vladimír, narozen 1975, ženatý, dělník

Jméno dítěte: Radka

Rok narození: 2014

Sourozenci: Sabin, Leon – v péči rodičů

Paní Radka má velmi vážné zdravotní problémy (nadváha, vysoký krevní tlak, cukrovka), ale i přesto se rozhodla s manželem pro další těhotenství. Porod byl velmi komplikovaný a paní Radka musela zůstat ještě několik týdnů v porodnici z důvodu zdravotních problémů. Rodina se nedokázala postarat o novorozence, který byl po porodu v pořádku a mohl být propuštěn do domácí péče, z toho důvodu byla Radka přeložena do péče Dětského centra Plzeň

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Radka byla přijata do dětského centra dne 18. 02. 2014 na základě žádosti rodičů, jelikož nikdo z rodiny nebyl schopný se o novorozence postarat. Rodina po několika dnech zvážila své možnosti a dne 30. 02. 2014 si dítě převzala do své péče s tím, že otcí v péči o dítě pomůže širší příbuzenstvo.

5.3 Rodina dysfunkční

„Rodina není schopna problémy, které vyvstanou, řešit.

V případě dysfunkční rodiny je důležitá sanace rodiny. „Znamená to za aktivní účasti všech složek péče o dítě pomoci rodičům tak, aby mohli mít dítě u sebe a vychovat je anebo aby se k nim mohlo co nejdříve vrátit, jestliže bylo umístěno mimo rodinu.“⁸²

Myslím si, že v takovém to případě je důležitý postoj širší rodiny a případně, zda rodina chce vzniklý problém řešit.

⁸² DUNOVSKÝ, J. Sociální pediatrie: vybrané kapitoly, Praha: Gaa Publilishing, 1999, s. 225.

Kazuistika

Matka dítěte: Zuzana, narozena 1985, svobodná, na mateřské dovolené

Otec dítěte: Lukáš, narozen 1985, svobodný, ve výkonu trestu odnětí svobody

Jméno dítěte: Vanesa

Rok narození: 2013

Sourozenci: 0

Paní Zuzana v době těhotenství nenavštěvovala odborné lékaře, tudíž těhotenství u ní bylo nesledované. Matka svou situaci během těhotenství neřešila ani přesto, že neměla pro narozené dítě vhodné podmínky. Paní Zuzana uvedla, že v příbuzenstvu nemá nikoho, kdo by se o ni a o dítě postaral, pouze svou babičku z matčiny strany, která je již v pokročilém věku a péči o dítě by nezvládla a bytové podmínky také nejsou vhodné. Matka i s dítětem byla přijata do Dětského centra Plzeň, kde plně kojila a péči o dítě zvládala, následně bylo matce nalezeno azylové bydlení, kam po té s nezletilou odešla.

Přijetí dítěte do Dětského centra Plzeň

Vanesa byla přijata do dětské centra dne 29. 11. 2013 na základě žádosti matky spolu s matkou. Důvodem přijetí byl zácvek matky v péči o nezletilou a pomoci matce najít vhodné bydlení. Dne 20. 12. 2013 byla matka spolu s dcerou prouštěna do azylového domu, kde matka s pomocí doprovázející organizace pečuje o své dítě.

5.4 Rodina afunkční

V tomto případě je zde sanace rodiny bezpředmětná. Ve většině případů zde dojde k odebrání dítěte.⁸³ Současný trend je odebrání dítěte z rodiny až jedna z posledních možností. Zůstává zde však otázkou, zda je pro dítě vhodné, aby zůstávalo za každou cenu v rodině, která se nechce starat a dítě je pro ni spíše přítěží než potěšením a darem.

⁸³ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999.

Kazuistika:

Matka dítěte: Lucie, narozena 1982, vdaná, poživatelka invalidního důchodu

Otec dítěte: Julius, narozen 1977, ženatý, opatrovník matky

Jméno dítěte: Denisa

Rok narození: 2013

Sourozenci: Vanessa, nar. 2007- svěřena do péče prarodičů

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Denisa byla přijata do dětského centra dne 16. 08. 2013 na základě předběžného opatření. Matka 13. 08. 2013 v ranních hodinách svévolně opustila porodnici a byla přivezena zpět asi po jedné hodině městskou policií z důvodu podezření na psychiatrickou diagnózu. Dne 14. 08. 2013 matka podepsala revers a nemocnici opustila. Otec se měl v porodnici zaučovat v péči o novorozence, dostavil se však pouze jednou. Rodiče se navíc nacházeli na ubytovně, kde byla v té době hepatitida typu A. Rodiče zpočátku měli sestru Denisy ve své péči. Orgán sociálně-právní ochrany dětí zjistil, že rodiče nechávají Vanessu přes noc u cizích mužů a na základě toho rozhodl o svěřeni do péče prarodičů.

Rodiče Denisy byli při návštěvách Denisy v dětském centru velmi konflitní a neustále vyhledávali podněty pro hádky a konfliktky s ošetřujícím personálem (špatná čepička, dupačky špatné barvy, ...)

Rodiče požádali o svěřeni nezletilé Denisy do své péče. Soud nařídil soudně znalecký posudek na rodiče. V současné době bylo nařízeno soudní jednání při kterém byla Denisa svěřena do péče prarodičům, kteří se již starají o vnučku Vanessu. Dle informací od prarodičů se rodiče o své děti zajímají velmi nepravidelně z toho plyne, že i přes veškeré konflikty jim tato situace začala vyhovovat (dítě nepláče, nevyžaduje pozornost, ...).

6 ČLENĚNÍ RODINNÝCH PORUCH

- a) rodiče nemohou o své dítě pečovat: finanční problémy, osamělost matky
- b) rodiče nedovedou o dítě pečovat: nezralost jedince, neschopnost přijmout normy dané společností
- c) rodiče nechtějí o dítě pečovat: psychiatrické onemocnění, disharmonická osobnost⁸⁴
- d) ostatní: závislosti, bezdomovectví, prostituce, nezamětnanost, studentský život, velký počet dětí, mimořádné životní situace, závislosti, prostituce

6.1 Nezralost

Nezralost patří do skupiny, kdy rodiče nedovedou o dítě pečovat. Otázka, která zde vyvstává je, zda mají vůbec zájem o své dítě pečovat. Určitě si málo kdo z nás dokáže představit, že by v současné době měli dítě například osoby ve věku 16 či 17 let i když to dříve bylo běžné.

Kazuistika

Matka dítěte: Marie, narozena 1997, svobodná, studentka

Otec dítěte: neuveden

Jméno dítěte: Valerie

Rok narození: 2013

Sourozenci: 0

Matka dítěte porodila nezletilou Valerii jako 16letá. Matka nezletilé Marie v tu dobu pobývala ve Spolkové republice Německo, Marie tu žila u své babičky.

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Valerie byla do dětského centra přijata dne 08. 11. 2013 na základě žádosti městského úřadu. Matka Marie byla nezletilá a v té době neměla v České republice zákonného zástupce, pouze babičku.

⁸⁴ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999.

Na případové konferenci konané dne 12. 12. 2013 bylo domluveno, že matka Marie nezletilá Valerie se dostaví 3x na zácvik v péči o nezletilou Valerii do dětského centra. Matka se následně dostavila pouze jednou a poté nejevila zájem. Dne 20.12.2013 byla nezletilá Valerie propuštěna do péče své prababičky z matčiny strany. Matka dle posledních informací odjela do Spolkové republiky Německo za svou matkou, kde si vydělávají, dle informací z rozsudku okresního soudu, kterým byla nezletilá Valerie svěřena do péče své prababičky, v baru se sexuálním podtextem.

Kazuistika:

Matka dítěte: Zuzana, narozena 1998, svobodná, žákyně 9. třídy základní školy

Otec dítěte: neuveden

Jméno dítě: Ondřej

Rok narození.: 2013

Sourozenci: 0

Slečna Zuzana pochází z neúplné rodiny, kde žije se svou matkou a svou sestrou. Matka slečny Zuzany dceru neustále ponižovala a upřednostňovala druhou dceru, která byla atraktivnější. Matka slečny Zuzany se živila internetovou prostitucí a slečna Zuzana, aby se své matce pomstila za neustálé ponižování, kontaktovala všechny pány uložené v matčině počítači (asi 12) a vykonala s nimi pohlavní styk a poté s jedním z nich otěhotněla. Proti otci dítěte je vedeno trestní řízení.

Přijetí dítěte do Dětského centra Plzeň

Ondra byl přijat do dětského centra dne 30. 10. 2012 na základě žádosti zákonného zástupce matky. Důvodem přijetí byl požadavek matky na osvojení dítěte. Matka o nezletilého nikdy nejevila zájem a v současné době je zahájeno soudní řízení ohledně určení nezájmu. Na základě tohoto rozhodnutí bude Ondra právně volný pro osvojení.

V současné době se ozvala teta Ondry (sestra matky), která zjistila, že je Ondra umístěn v Dětském centru Plzeň, a žádá o svěřeni Ondry do své péče. V nejbližší době proběhne soudní jednání, které má však nejistý závěr, jelikož teta nezletilého Ondry má své stejně staré vlastní dítě a matka i babička (matka matky) jsou proti svěřeni

Ondry do péče tety, což uvedly již při narození Ondráška. Z toho vyplývá, že biologická rodina Ondrovi zkomplikovala odchod do náhradní rodinné péče a odchod do biologické rodiny je taktéž nejistý.

6.2 Osamělost matky

Nejvíce dle mého názoru dolehne osamělost matky na ženu po porodu, důvodem může být mnoho aspektů (vyčerpání porodem, kolísání hormonů,...), ale především otázka zvládnutí finanční situace s dítětem.

Kazuistika:

Matka dítěte: Renáta, narozena 1972, svobodná, dělnice na výrobní lince

Otec dítěte: neuveden

Jméno dítěte: Šimon

Rok narození: 2012

Sourozenci: Aneta (2004), Milan (1991), Jan (2000) – žijí s matkou

Při osobním pohovoru s matkou v porodnici byla paní Renáta z celé situace velmi nešťastná, ale zároveň rozumná, jelikož sdělila, že nemá dostatek finančních prostředků, aby zvládla péči o další dítě.

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Šimon byl do dětského centra přijat dne 25. 10. 2012 na základě žádosti matky. Matka požadovala osvojení. Při osobním pohovoru s matkou, byla paní Renáta velice nešťastná, že se musí takto rozhodnout, jelikož nemá dostatek finančních prostředků pro výchovu a výživu dalšího dítěte. Paní Renáta byla orientovaná situací a její vzhled byl upravený. Dále matka uvedla, že otcem dítěte je příležitostná a krátkodobá známost. Matka žije v pronajatém bytě sama se třemi dětmi. Matka se po šesti týdnech (lhůta daná zákonem) dostavila na městský úřad, kde podepsala protokolární souhlas s osvojením. Dne 07. 01. 2013 byl Šimon propuštěn do osvojení.

6.3 Nezaměstnanost

Většina žen si myslí, že nezaměstnanost překlene těhotenstvím a posléze tří až čtyř letou mateřskou dovolenou. Avšak realita po návratu z mateřské dovolené je stejná, ne-li horší. Většina zaměstnavatelů dá přednost svobodné bezdětné ženě, než ženě s dítětem, jelikož se obává časté absence z důvodu nemocnosti dítěte.

Kazuistika:

Matka dítěte: Agáta, narozena 1984, svobodná, nezaměstnaná

Otec dítěte: neuveden

Jméno dítěte: Magdalena

Rok narození: 2009

Sourozenci: 0

Matka nenavštěvovala v době těhotenství odborné lékaře a přišla do porodnice již v době porodu. Matka je polské národnosti, tudíž v České republice nemá lékařskou péči hrazenou.

Přijetí dítěte do dětského centra

Magdalena byla přijata do dětského centra dne 21. 09. 2009 na základě žádosti matky Agáty s její matkou. Rodiče toho času bydleli na ubytovně, fyzická inzultace matky otcem v porodnici. Potencionální otec vyhrožuje personálu dětského centra především ve večerních hodinách. Později dochází k dopsání otce do rodného listu – pan Jersey. V následujícím období matka mění svou pohlavní orientaci a žije se svou přítelkyní. Matčina přítelkyně si chce nezletilou zpočátku vzít do své péče, ale pak od záměru ustupuje. Dne 31. 10. 2012 byla Magdalena propuštěna do pěstounské péče.

6.4 Studentský život

Tuto situaci bych rozdělila do dvou skupin:

a) studentky středních škol a středních odborných učilišť: dívky, které se ve věku 15-18 let stanou matkami, jsou na svých rodičích většinou plně finančně, bytově,

sociálně závislé. Mateřskou roli v tomto případě povětšinou převezmou prarodiče dítěte.

Kazuistika:

Matka dítěte: Hana, narozena 1996, svobodná, studentka umělecké školy

Otec dítěte: neuveden

Jméno dítěte: Agáta

Rok narození: 2013

Sourozenci: 0

Matka tajila těhotenství, poté začala rodit doma a přivolala si rychlou záchrannou službu. Otec ani babička, kteří pobývali ve společné domácnosti, o těhotenství dcery (vnučky) nic nevěděli, tudíž neměla matka pro dítě nic připraveno.

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Agáta byla přijata do dětského centra dne 25. 01. 2013 na základě žádosti její matky Hany společně s ní (matka byla přijata k pobytu do dětského centra spolu s dítětem, kde se měla zacvičit v péči o dítě a vyřešit si mezitím také měla vyřešit svoji bytovou situaci). Matka byla přijata do zařízení za účelem zapracování a dovybavení si bytových podmínek. Babička Agáty pracuje dlouhodobě v zahraničí.

Dne 31. 01. 2013 byla Agáta propuštěna do péče matky.

b) studentky vysokých a vyšších odborných škol: zde máme věkovou hranici již od 18 let věku. Matky se zde vzdávají svých dětí především z důvodu kariérního studentského postupu (jednoduše řečeno dítě je překážkou ve studiu).

Kazuistika:

Matka dítěte: Nikola, narozena 1980, svobodná, studentka

Otec dítěte: neuveden

Jméno dítěte: Ráchel

Rok narození: 2010

Sourozenci: 0

Matka požadovala od počátku osvojení. Matka studovala vysokou školu a měla odjet na zahraniční stáž. Otec dítěte měl být současný partner matky, který měl odjet s ní.

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Ráchel byla do dětského centra přijata dne 30. 08. 2010 na základě žádosti matky. V říjnu 2010 matka podepsala protokolární souhlas s osvojením. Dne 05. 11. 2010 byla Ráchel propuštěna do osvojení.

6.5 Velký počet dětí

Kazuistika, kterou uvádím, je již zmíněna výše v podkapitole osamělost matky, avšak i do této skupiny přípěh paní Renáty zapadá.

Kazuistika:

Matka dítěte: Renáta, narozena 1972, svobodná, dělnice

Otec dítěte: neuveden

Jméno dítěte: Šimon

Rok narození: 2012

Sourozenci: Aneta (2004), Milan (1991), Jan (2000) – žijí s matkou

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Šimon byl do dětského centra přijat dne 25. 10. 2012 na základě žádosti matky. Matka požadovala osvojení. Při osobním pohovoru s matkou, byla matka velice nešťastná, že se musí takto rozhodnout, jelikož nemá dostatek finančních prostředků pro výchovu a výživu dalšího dítěte. Paní Renáta byla orientovaná situací a její vzhled byl upravený. Dále matka uvedla, že otcem dítěte je příležitostná a krátkodobá známost. Matka žije v pronajatém bytě sama se třemi dětmi. Matka se po šesti týdnech (lhůta daná zákonem) dostavila na městský úřad, kde podepsala protokolární souhlas s osvojením.

Dne 07. 01. 2013 byl Šimon propuštěn do osvojení.

6.6 Mimořádné životní situace

Tato skutečnost zasáhne jak blízkou, tak širší rodinu. Určitě matka či rodiče očekávající potomka mají největší přání, aby dítě bylo zdravé. Mnohdy se ale stane, že během těhotenství či po porodu dojde ke komplikaci a narodí se handicapované dítě. Existují ale i případy, kdy rodiče věděli, že čekají handicapované dítě, a přesto si přáli dítě donosit a porodit, i když jim bylo sděleno, že dítě několik hodin po porodu zemře.

Tato situace je velmi ojedinělá, ale může také nastat.

Kazuistika:

Matka dítěte: Jana, narozena 1979, svobodná, na mateřské dovolené

Otec dítěte: Radek, narozen 1979, svobodný, referent

Jméno dítěte: Štěpán

Rok narození: 2012

Sourozenci: Nikola (2010) – žije s rodiči

Paní Jana prodělávala standardní průběh těhotenství, bez významnějších známek obtíží, chodila do odborných poraden. Po porodu, který proběhl bez obtíží, byla rodičům oznámena skutečnost, že Štěpánek se narodil s Downovým syndromem. Downův syndrom je „*vyvolán nadbytečným chromozómem č. 21 v zárodečné buňce. Tyto děti mají výrazně snížené IQ (40-50), poruchy růstu, poruchy imunity a časté izolované vrozené vady, zejména srdeční*“⁸⁵. Rodiče se s touto skutečností nedokázali smířit, a proto se rozhodli na základě své žádosti svěřit dítě do Dětského centra Plzeň.

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Štěpán byl do dětského centra přijat dne 01. 05. 2012 na základě žádosti rodičů. Rodiče nezvládli situaci narození handicapovaného dítěte. Zdravotní stav Štěpána se jak po psychické, tak fyzické stránce (mnohdy se u tohoto postižení objeví srdeční vada) vyvíjí velmi dobře i vzhledem k jeho postižení. V současné době si otec bere Štěpána na víkend do domácí péče, avšak situace v rodině je velmi složitá. Matka se do dnešní doby nesmířila s postižením svého syna. Rodiče navštěvují rodinnou psychoterapeutku.

⁸⁵ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 63.

V případě Štěpána i v jiných podobných případech musíme postupovat velmi citlivě. Většinou chyba ošetřujícího personálu je, že se snaží matku či rodiče ukonejšit slovy: „Já Vás chápu, já Vám rozumím“. Tato slova může vyslovit pouze ten, kdo se v situaci rodičů v minulosti nalézal, nikdo jiný jejich situaci nemůže chápat ani jí porozumět. Péče o geneticky či jiným způsobem postižené dítě je vždy velmi náročná a pro matku či dobře fungující rodinu je to vždy velká zátěž. Mnohdy tato náročná situace vede i k postupnému rozpadu rodiny, jako můžeme pozorovat u výše uvedené kazuistiky.

6.7 Závislosti

Alkoholismus

„Alkoholismus jako choroba, která vzniká v důsledku opakovaného, častého a nadměrného požívání alkoholických nápojů“.

- Matka závislá na alkoholu: v tomto případě se matka buď dobrovolně, či nedobrovolně vzdá svého dítěte (sociální odbor svěří dítě do zařízení na základě předběžného opatření).

Kazuistika:

Matka dítěte: Věra, narozena 1986, vdaná, na mateřské dovolené

Otec dítěte: Pavel, narozen 1970, ženatý, nezaměstnaný

Jméno dítěte: Karel

Rok narození: 2010

Sourozenci: Jana (2008), Michaela (2007) – Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc Klokánek Janovice

Rodiče nezletilého byli poživateli alkoholu a nezvládali péči ani o předchozí děti, které byly svěřeny do Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Karel byl přijat do dětského centra dne 17. 08. 2010 na základě předběžného opatření. Karel byl ponechán rodiči u babičky z matčiny strany, která se o Karla odmítla starat (babička byla sama pod vlivem alkoholu). Rodiče nezletilého opustili

dne 13.08.2010 v 6:00 s tím, že odchází na houby, a již se nevrátili. Otec byl později nalezen opilý. Nikdo jiný z příbuzných se nechtěl postarat. Dne 08.08.2011 rozhodl soud o stanovení nezájmu matky, otec mezitím podepsal protokolární souhlas s osvojením.

Dne 01. 06. 2012 byl Karel propuštěn do pěstounské péče.

Kazuistika:

Matka dítěte: Ivona Marta, narozena 1976, vdaná, nezaměstnaná

Otec dítěte: Pavel Sebastian, narozen 1975, ženatý, nezaměstnaný

Jméno dítěte: Adrian

Rok narození: 2010

Sourozenci: 3 (nachází se v Polsku)

Matka přišla z Polské republiky z důvodu levnějšího porodu v České republice. Matka uvedla, že otcem není manžel, ale nový přítel. Matka i s přítelem se zdržovali na ubytovně, kde nebyly vhodné podmínky pro výchovu dítěte.

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Adrian byl do dětského centra přijat dne 23. 07. 2010 na základě předběžného opatření. Matka neměla v té době vhodné bydlení a byla občankou Polské republiky. Matka se rozvádí s výše uvedeným otcem (otec měl statut uvedený ze zákona, jelikož matka byla vdaná, a tudíž se za otce považuje manžel matky) dítěte a chce se vrátit zpět do Polské republiky. Dne 10. 10. 2010 matka přichází na návštěvu do dětského centra a následně je jí umožněna návštěva Adriana. Po čtyřiceti minutách bylo zjištěno personálem dětského centra, že matka se s nezletilým v areálu dětského centra nenachází a je volána Policie České republiky. Po dvou hodinách je nalezena matka Policií České republiky v osadě bezdomovců. Matka je přepravena Policií ČR zpět do dětského centra. Matce byla nabídnuta možnost sociálních pracovníků městského úřadu k vyřízení potřebných dokumentů a vrácení se zpět s nezletilým do země původu (Polská republika). Dne 10. 03. 2011 byl nezletilý propuštěn do péče matky a ještě týž den matka odcestovala do Polské republiky.

Drogová závislost

Droga: „*Dle E. Urgana je droga látka, která je používána a zneužívána pro změnu nálady, vědomí, povzbuzení či utlumení somatopsychických funkcí.*“⁸⁶ Drogy jsou v dnešní společnosti velmi rozšířeným jevem. Mnohdy to začíná pouhým experimentem, avšak poté se z pouhého pokusu vyvine závislost.

Kazuistika:

Matka dítěte: Barbora, narozena 1986, svobodná, v evidenci úřadu práce

Otec dítěte: Jiří, narozen 1981, svobodný, dělník

Jméno dítěte: Silvestr

Rok narození: 2012

Sourozenci: Ladislav (2010) – v osvojení, Veronika (2013) – dětské centrum

Rodiče jsou neustále závislí na návykových látkách. I když dokáží v některém období mít negativní testy, vždy se k droze vrátí. Rodinná situace u rodičů je následující: Matka z otcovy strany má v péči své dvě nezletilé děti a pracuje ve školství. Od druhého přijetí Silvestra do dětského centra vnuka nenavštívila a ani jiným způsobem nekontaktovala. Při prvním přijetí Silvestra byly návštěvy početné. Matka z matčiny strany prožívá celou tuto epizodu již od prvního dítěte matky Bány, kterým byl Ladislav, za kterým také docházela na návštěvu až do doby, než byl po souhlasu matky osvojen. Otec u Ladislava nebyl uveden. Nyní babička dochází na návštěvy i se svým partnerem za oběma sourozenci. Otec z matčiny strany, ale i z otcovy strany se o nezletilé nikdy nezajímali.

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Silvestr byl přijat do dětského centra dne 16. 04. 2012 na základě žádosti rodičů. Rodiče žádali dobrovolně o umístění Silvestra do dětského centra na dočasnou dobu z důvodu vyřešení si své sociální a bytové situace a léčby závislosti otce a matky na návykových látkách. Rodiče spolupracovali s neziskovými organizacemi a donášeli negativní testy na přítomnost návykových látek. Dne 27. 03. 2013 byl Silvestr propuštěn do péče rodičů.

⁸⁶ HARTL, P. *Psychologický slovník*. Praha: Budka, 1994, s. 41.

K druhému pobytu byl Silvestr přijat dne 28. 06. 2013 na základě předběžného opatření. Matka při porodu dalšího dítěte byla opět pozitivní na návykové látky. Následné testy u otce taktéž pozitivní. Matka chce zintenzivnit svoji léčbu. Otec vše popírá a tvrdí, že drogu mu někdo dal do elektronické cigarety. Otec byl při přijetí Silvestra ve velmi špatném stavu (silný třes). Mohli bychom předpokládat, že u otce se dostavil abstinenční syndrom. V současné době jsou na rodiče nařízeny soudně znalecké posudky.

Jméno dítěte: Veronika

Rok narození: 25. 06. 2013

Sourozenci: Ladislav (2010) – v osvojení, Silvestr (2012) – dětské centrum

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Veronika byla do dětského centra přijata dne 28. 06. 2013 na základě předběžného opatření. Matka abususem drog (pervitin), nesledovaná gravidita. Současná situace je stejná jako u bratra Silvestra. Matka je v současné době opět těhotná.

6.8 Bezdomovectví

Bezdomovcem rozumíme člověka, který se vlastní či cizí vinou ocitl bez přístřeší.

Kazuistika:

Matka dítěte: Daniela, narozena 1989, svobodná, v evidenci úřadu práce

Otec dítěte: neuveden

Jméno dítěte: Viktorie

Rok narození: 2012

Sourozenci: 0

Matka dítěte vyrůstala pouze se svou matkou a již v období dětství paní Daniely byl v rodině alkoholismus.

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Viktorka byla do dětského centra přijata dne 23 .07. 2012 na základě žádosti matky. Matka v té době neměla vhodné podmínky pro péči o dítě a navíc byla

pozitivní na návykové látky. Matka postupem času donášela negativní testy ohledně návykových látek a dne 31. 07. 2012 byla Viktorka propuštěna do péče matky. Dne 02.05.2013 byla Viktorka do dětského centra přijata k druhému pobytu a to na základě žádosti městského úřadu. Důvodem bylo zanedbávání dítěte, zejména lékařské péče a pozitivita matky, dále pak nevhodné bydlení a opuštění dítěte. Matka se o Viktorku zajímala v dětském centru velmi nepravidelně a dle posledních informací se matka zdržuje ve stanu postaveném na sídlišti. Dne 13. 10. 2013 byla Viktorka propuštěna do pěstounské péče.

6.9 Prostituce

Prostituce je „*Hetero – či homosexuální styk pro finanční nebo materiální zisk.*“⁸⁷ Tento jev se objevuje převážně v příhraničních oblastech a to především na hranicích se Spolkovou republikou Německo.

Kazuistika:

Matka dítěte: Lucie, narozena 1990, svobodná, nezaměstnaná

Otec dítěte: Michal, narozen 1984, svobodný, ve výkonu trestu odnětí svobody

Jméno dítěte: Eliáš, Erik

Rok narození: 2010, 2009

Sourozenci: Karl (2012) – v osvojení

Matka porodila děti z nesledovaného těhotenství odbornými lékaři. Po porodu matka uvedla, že nemá vhodné podmínky pro děti a nabízenou pomoc v podobě zajištění ubytování v azylovém domě odmítla, dále také odmítla dobrovolné umístění dětí do Dětského centra Plzeň. Matka žije s otcem dětí ve společné domácnosti, dochází zde k domácímu násilí ze strany otce. Matka se živí prostitucí, ze které se narodil syn Karl, otcem je zřejmě dle sledování matky občan německé národnosti, který není uveden v rodném listu.

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Erik a Eliáš byli do dětského centra přijati dne 20. 04. 2009 a 28. 07. 2011 na základě předběžného opatření okresního soudu. Rodiče opakovaně opouští děti a

⁸⁷ HARTL, P. *Psychologický slovník*. Praha: Budka, 1994, s. 156.

nechávají je bez dozoru. Otec nastoupil do výkonu trestu odnětí svobody kvůli domácímu násilí páchaném na matce dětí, ale také na své vlastní matce, které místo očních kapek podal vteřinové lepidlo, které si aplikovala do očí a na základě toho oslepla. Matka se o sourozence v dětském centru zajímala pouze sporadicky a otec písemně, v současné době jsou Erik a Eliáš vhodní pro náhradní rodinnou péči a hledají se jim náhradní rodiče. Erik je nyní hospitalizovaný v Psychiatrické nemocnici Dobřany pro jeho neadekvátní chování. Tato chování může být zapříčiněno dlouhodobým pobytem v domácím prostředí, kde se odehrávalo domácí násilí ze strany otce. Myslím si, že za vše mluví následující situace, která se skutečně odehrála. Otec dětí pan Michal podal své matce, která byla z 20 % nevidomá místo očních kapek, o které je požádala, vteřinkové lepidlo, čímž své matce způsobil vážné zdravotní potíže (úplnou ztrátu zraku).⁸⁸

⁸⁸ Viz. příloha IV.

7 DOBROVOLNÉ X NEDOBROVOLNÉ VZDÁNÍ SE SVÉHO DÍTĚTE

Mohlo by se zdát, že v názvu této kapitoly není až tak velký rozdíl. Nakonec se matka stejně vzdá dítěte, skutečnost je ale jiná. Je velký rozdíl, zda matku nezajímá osud jejího dítěte, nebo zda si matka chce dát do pořádku své záležitosti a poté o své dítě pečovat.

7.1 Žádost rodičů

Tuto žádost většinou matka podepíše již v porodnici, kam například jako ve Fakultní nemocnici Plzeň, pravidelně dochází sociální pracovnice nemocnice. V tomto případě se zpravidla jedná o novorozence. V případě větších dětí lze na doporučení orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) či z uvážení vlastní rodiny žádost podepsat přímo v zařízení Dětského centra Plzeň.⁸⁹ Tato cesta se týká nejen matek, které požadují osvojení svého dítěte, ale i matek, které se ocitly v náročné životní situaci a nemohou se o dítě postarat (ztráta bydlení, hospitalizace matky). Matka podepisuje žádost většinou ihned v porodnici či u větších dětí přijímaných z rodiny přímo v Dětském centru Plzeň.

Kazuistika:

Matka dítěte: Zdeňka, narozena 1988, svobodná, na mateřské dovolené

Otec dítěte: Radek, narozen 1985, svobodný, zaměstnání nezjištěno, matka neví

Jméno dítěte: Radek

Rok narození: 2012

Sourozenci: 0

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Radek byl přijat do dětského centra na základě žádosti matky, která ztratila bydlení a při náhodném testování sociální pracovnice z orgánu sociálně-právní ochrany dětí byla pozitivní na návykové látky. Matka uvedla, že byla ve stresu a proto si vzala drogu. Matka následně donášela negativní testy na přítomnost návykových

⁸⁹ Viz. příloha II.

látek a dne 10.12.2013 byl nezletilý propuštěn do péče matky, která s ním odcestovala ke své matce do Slovenské republiky.

7.2 Předběžné opatření

Dle zákona č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, návrh na předběžné opatření může podat pouze obec s rozšířenou působností, a to pouze v případě, že je život dítěte či příznivý vývoj vážně ohrožen. Tato možnost se většinou využívá v případě, kdy je dítě v ohrožení života (zanedbávání, týrání) či pokud rodiče nechtějí dítě dobrovolně umístit do dětského centra, avšak podmínky pro jeho výchovu a péči nemají.

Kazuistika:

Matka dítěte: Alena, narozena 1993, svobodná, poživatelka invalidního důchodu

Otec dítěte: neuveden

Jméno dítěte: Leontýna

Rok narození: 2013

Sourozenci: 0

Matka má středně těžkou mentální retardaci, značně sníženou schopnost správně vnímat a pochopit běžné sociální situace. Matka má stanoveného opatrovníka (sociální pracovníce z městského úřadu). Pojetí péče o dítě z pohledu matky je, že by si Leontýnu vzala do kočáru a jela s ní na náměstí. Matka si nepřipouští, že péče o dítě je dlouhodobá a náročná, ale i nákladná.

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Leontýna byla do dětského centra přijata dne 22. 11. 2013 na základě předběžného opatření.⁹⁰ Matka neumí zhodnotit danou situaci. Dne 10. 02. 2013 se konala případová konference, kde se řešil další osud dítěte. Případové konference se účastnili: matka, opatrovník matky, sociální pracovníce městského úřadu, sociální pracovníce dětského centra. Matce byla naznačena situace, že v současné době není nikdo jiný v příbuzenstvu, kdo by si vzal Leontýnu do své péče. Dále byla řešena náhradní

⁹⁰ Viz. příloha č. III.

rodinná péče formou pěstounské péče. Do dnešního dne nebyla vyřešena právní situace dítěte a proto Leontýnka zůstává i nadále umístěna v dětském centru.

7.3 Žádost městského úřadu

Na základě § 41 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí může městský úřad požádat o svěřeni nezletilého do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc: toto zařízení poskytuje ochranu dítěti, které se ocitlo bez jakékoliv péče nebo je-li ohrožen jeho vývoj. Tato možnost je využívána velmi zřídka, jedná se například o nezletilou matku, jak je uvedeno v níže zmíněné kazuistice.

Kazuistika:

Matka dítěte: Ivana, narozena 1996, svobodná, dělnice

Otec dítěte: neuveden

Jméno dítěte: Adam

Rok narození: 2012

Sourozenci: 0

Slečna Ivana byla ve velmi složité životní situaci (rodiče se rozváděli a také často hádali). Během těhotenství zvažovala svěřeni dítěte do adopce. Po porodu se dostavily výčitky z důvodu špatného rozhodnutí. Slečně Ivaně byla vysvětlena situace i to, že nemusí mít výčitky, protože udělala velmi dobré rozhodnutí, které udělá jiné lidi šťastnými. Slečna Ivana se rozhodla, že napíše dopis, který předá dětské centrum, kam byl Adámek přeložen, osvojitelům. Originál dopisu byl předán osvojitelům a kopie byla uchována ve spisu pro případný zájem Adama, až do věku 18 let. Dopis jsem po upravení přiložila do příloh této práce⁹¹.

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Adam byl přijat do dětského centra dne 15. 09. 2012 na základě žádosti městského úřadu, kdy matka požadovala adopci dítěte. Slečna Ivana uvedla, že v její situaci není schopna výchovy a péče o dítěte. Matka po uplynutí zákonem dané lhůty (6 týdnů)

⁹¹ Viz. příloha č. I.

podepsala protokolární souhlas s svojením a Adámek byl dne 20. 12. 2012 propuštěn do osvojení.

8 PRÁVNÍ UVOLNĚNÍ DĚTÍ PRO NÁHRADNÍ RODINNOU PÉČI (DÁLE JEN NRP)

Mohlo by se zdát, že tato kapitola již do této práce nepatří. Avšak dle mého názoru je potřeba dokončit tuto práci jako celistvou a to od případné odebrání dítěte a určení jeho dalšího osudu.

8.1 Protokolární souhlas s NRP

Dle zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, § 68a) je stanovena ochranná lhůta, která trvá šest týdnů od narození dítěte, poté je dítě právně volné pro osvojení.

Dle zákona č. 94/1963 Sb. o rodině, má matka lhůtu šest týdnů od narození dítěte, po které může podepsat tento souhlas, otec (pokud je uveden v rodném listu) ho může podepsat ihned po porodu dítěte. Souhlas se od 01. 01. 2014 podepisuje u soudu jakékoliv instance, v roce 2013 se souhlas podepisoval na příslušném orgánu sociálně-právní ochrany dětí městského úřadu s rozšířenou příslušností.

Kazuistika:

Matka dítěte: Eva, narozena 1983, svobodná, v evidenci úřadu práce

Otec dítěte: neuveden

Jméno dítěte: David

Rok narození: 2013

Sourozenci: 0

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

David byl do dětského centra přijat dne 16. 11. 2013 na základě žádosti matky. Matka požadovala adopci dítěte, jako důvod uvedla, že se necítí na to, aby vychovávala dítě. Matka ve stanovené lhůtě (po 6 týdnech) podepsala protokolární souhlas s osvojením a v současné době se hledá vhodná osvojitelská rodina.

8.2 Stanovení nezájmu

Dle § 63 zákona č. 94/1963 Sb. po uplynutí zákonem dané lhůty 3 měsíců po podepsání poučení o důsledcích nezájmu, který s matkou podepíše sociální pracovníce orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). Poté sociální pracovníce OSPOD podají návrh soudu o nařízení nezájmu a je pouze na soudu, jak rozhodne, protože někdy se rodiče u jednání hájí tím, že jedenkrát volali či poslali dítěti dopis, ale pokud soud rozhodne ve prospěch dítěte (určí nezájem), je dítě právně volné pro osvojení.

Kazuistika:

Matka dítěte: Ladislava, narozen 1983, svobodná, na mateřské dovolené

Otec dítěte: neuveden

Jméno dítěte: Rostislav

Rok narození: 2010

Sourozenci: Adam (2003) – v osvojení, Daniel (2007) – utonul z důvodu zanedbání péče matky

Matka byla odsouzena k nepodmíněnému odnětí svobody v trvání 18 měsíců, z důvodu zanedbání péče s následkem utonutí u předešlého syna Daniela. Po propuštění z výkonu trestu matka obnovila zájem o Rostislava, avšak neměla vhodné bytové podmínky a pobývat v azylovém domě odmítala s odůvodněním, že by zde musela dodržovat určitá pravidla.

Pobyt dítěte v Dětském centru Plzeň

Rostislav byl přijat do dětského centra dne 27. 01. 2010 na základě předběžného opatření. Důvodem přijetí bylo předešlé zanedbání péče o syna Daniela, který z důvodu nedbalosti matky utonul. Dne 10. 12. 2013 byl Rostislav propuštěn do pěstounské péče. Matka mezitím porodila další dítě, se kterým odešla do azylového domu (je paradoxem, že v minulosti, jak bylo již výše uvedeno, matka odmítla pobyt v azylovém domě), a je pod dohledem sociální pracovníce orgánu sociálně-právní

ochrany dětí. V současné době matka hledá jiné bydlení, jelikož dle svých slov nesnese řád, který je nastaven v azylovém domě. Sociální pracovnice orgánu sociálně-právní ochrany dětí s matkou pracují, avšak matka chce odejít s dítětem do nevyhovujících podmínek. Byla upozorněna sociálními pracovníci, že pokud odejde do podmínek, které nebudou pro dítě vhodné, budou nuceny umístit dítě do zařízení.

9 ODCHOD DĚTÍ Z DĚTSKÉHO CENTRA PLZEŇ

V této kapitole nastíním několik možností odchodu dětí z výše zmíněného dětského centra:

1. Náhradní rodinná péče: v současné době bývá nejvíce uplatňována forma osvojení či forma pěstounské péče. Tomuto tématu se budeme ještě věnovat v následující části diplomové práce.

2. Propuštění dítěte do dětského domova: pokud se do tří let věku dítěte nepodaří vyřešit jeho situaci ať už právní pro propuštění do náhradní rodinné péče, či si biologičtí rodiče nedokáží za tu dobu připravit podmínky pro péči o dítě a výchovu, musí toto dítě být přeloženo do dětského domova, jelikož Dětské centrum Plzeň je pro děti od 0 do tří let věku.

3. Propuštění dítěte do ústavu sociální péče: některé děti jsou přijímány do Dětského centra Plzeň s postižením jak psychickým, tak fyzickým a i když by rodiče chtěli, nezvládnou o své dítě pečovat. Ústav sociální péče nabízí pro handicapované děti další možnost péče.

4. Další skupinu bychom mohli nazvat „jinam“: to znamená, že děti jsou například repatriovány (navráceni) zpět do země původu, v tomto případě se jedná o děti cizí státní příslušnosti (slovenské, polské).

10 NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE

„Děti, u nichž je zřejmé, že nebudou moci žít ve vlastní rodině, je však třeba zásadně umísťovat do náhradní rodinné péče.“⁹²

„Náhradní rodinnou péčí se rozumí péče o děti opuštěné, osiřelé, které ztratily z nějakého důvodu svou vlastní rodinu nebo ji vůbec nenalezly, v prostředí nové rodiny či tak uspořádané malé skupině, jež se rodině podobá nebo se jí přibližuje.“⁹³

10.1 Osvojení

„Nejpřirozenější formou náhradní rodinné péče je osvojení. Rozumí se jím přijetí dítěte za vlastní na základě rozhodnutí soudu po náležité přípravě a šetření jak osvojovaného dítěte, tak osvojujících rodičů.“⁹⁴

„Rozlišuje se osvojení prosté (1. stupně), jež je možno z vážných důvodů i zrušit, a pak osvojení nezrušitelné (2. stupně). Při zrušitelném osvojení dostává osvojené dítě jen jméno adoptivních rodičů, jeho původní rodný list se změněným příjmením mu zůstává. Osvojení nezrušitelné je možno uskutečnit až po prvním roce života dítěte, osvojitelé jsou v tomto případě do matriky zapsáni jako biologičtí rodiče a dítě dostává nový rodný list.“⁹⁵ Rokem 2014 nastává změna a zrušitelné osvojení je možné až po 3. roku věku života dítěte.

„Osvojení je možné pouze u tzv. právně volného dítěte. Právní uvolnění vznikne souhlasem rodičů po uplynutí zákonem dané lhůty 6 týdnů, otec dítěte může souhlas s osvojením podepsat ihned po porodu. Bez jejich souhlasu je osvojení možné, jestliže rodiče byli soudem pravomocně zbaveni rodičovských práv. Dále když již dříve dali souhlas s osvojením bez znalosti osvojitele dle nové úpravy občanského zákoníku před soudem. Anebo neprojevili po dobu 6 měsíců, nově 3 měsíců od písemného poučení rodičů o nezájmu o dítě o své dítě opravdový zájem, který by jako rodiče projevit měli. Nejčastěji se osvojují děti zdravé, neznamená to, že by nemohly být osvojeny děti nemocné nebo postižené.“⁹⁶

⁹² DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 228-229.

⁹³ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 228-229.

⁹⁴ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 228-229.

⁹⁵ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 228-229.

⁹⁶ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 229.

Před rokem 2014 mohla matka či rodiče dítěte podepsat protokolární souhlas s osvojením na městském úřadu oddělení OSPOD⁹⁷ v současné době je možné podepsat protokolární souhlas s osvojením pouze u soudu⁹⁸.

„Zvláštní problematiku představuje osvojování dětí v porodnici, kde posouzení zdravotního stavu je náročné a vyžaduje značnou zkušenost. Vyžaduje dobrou genetickou anamnézu, případně vyšetření, dobrou znalost celého těhotenství, porodu i stavu dítěte po něm.“⁹⁹

Mezinárodní osvojení

Uzákonění tohoto typu osvojení je „Úmluva o právech dítěte a zvláště pak tzv. Haagská dohoda o mezinárodní adopci z r. 1993, na jejíž přípravě jsme se sice účastnili, ale dosud jsme ji neratifikovali.“¹⁰⁰

„Optimální věk pro osvojení dítěte jsou první 3 až 4 roky života, i když může být dítě osvojeno až do svých 18 let. To je ovšem zcela výjimečné.“¹⁰¹

10.2 Pěstounská péče

„Druhou významnou formou náhradní rodinné péče je péče pěstounská. Její podstatou je svěřeni dítěte, jež žije mimo svou vlastní rodinu a u nějž nepřichází v úvahu z nejrůznějších důvodů osvojení, do rodiny jiné, a to buď přirozené, již existující, anebo uměle vytvořené. Pěstouni dostávají za svou starost o svěřené dítě či děti odměnu a pěstounský příspěvek na ně. O svěřeni dítěte rozhoduje soud podle zákona o pěstounské péči z r. 1973.“¹⁰²

„Biologičtí rodiče zůstávají nositeli práv a povinností, byť pěstounskou péčí v každodenní péči o dítě, omezených. To neplatí tam, kde rodiče byli zbaveni rodičovských práv a dítěti byl ustanoven pěstoun opatrovníkem.“¹⁰³

„Do pěstounské péče jsou přijímány děti, které nemusí být právně volné, ale nemohou žít ve vlastní rodině. Dále děti, které z důvodů zdravotních

⁹⁷ Viz. příloha VI.

⁹⁸ Viz. příloha VII.

⁹⁹ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 229.

¹⁰⁰ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 229.

¹⁰¹ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 229.

¹⁰² DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 229.

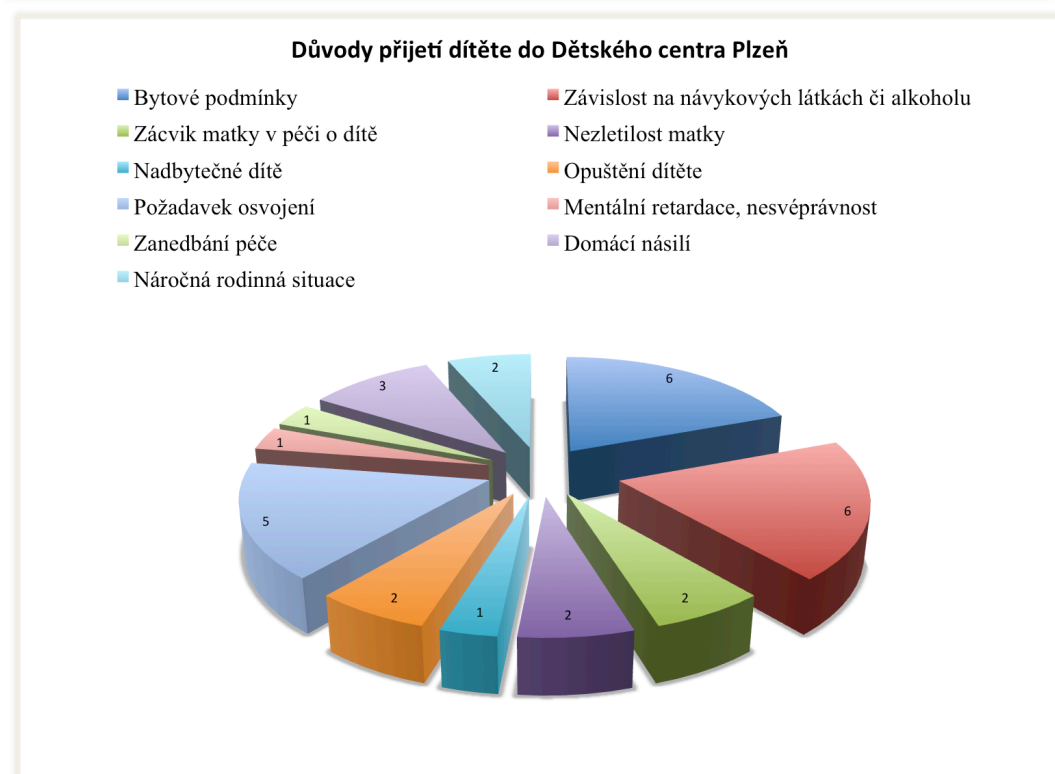
¹⁰³ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 229.

(např. handicapované, chronicky nemocné) anebo etnických (Romové) nemají naději na osvojení. ¹⁰⁴

Dalším typem pěstounské péče je pěstounská péče na přechodnou dobu. Tato péče je specifická tím, že zde by měly děti vyrůstat ihned po propuštění z porodnice, avšak maximálně 1 rok. Poté by měly odcházet buď do vlastní rodiny, nebo klasické pěstounské péče či osvojení. Zde je velmi obtížné určit děti, které jsou vhodné pro tento typ péče, a to hlavně ze zdravotního hlediska.

¹⁰⁴ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 230.

11 GRAFICKÉ ZNÁZORNĚNÍ KAZUISTIK UVEDENÝCH V TÉTO PRÁCI

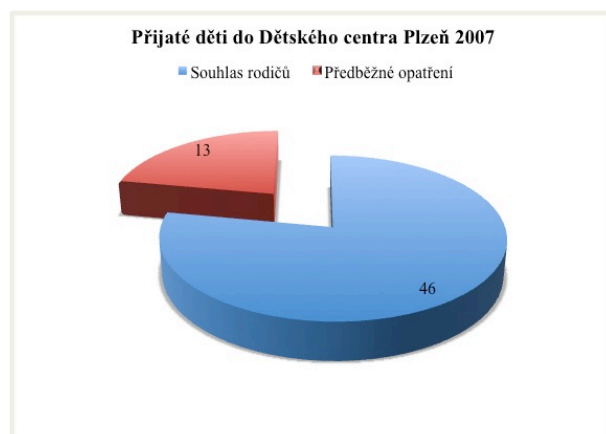
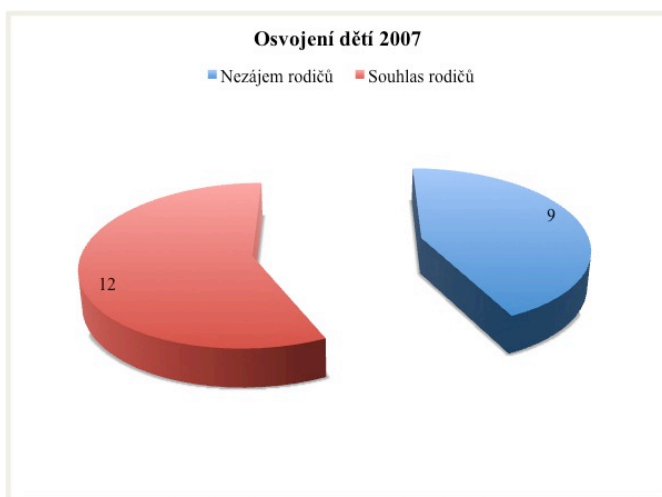

Jak vyplývá z výše uvedených grafů a v kazuistikách uvedených v této práci převažují děti přijaté na základě žádosti rodičů. Což znamená, že rodiče sami požádali o přijetí dítěte či dětí z důvodu bytových podmínek (ztráta bydlení, bydlení nevhodné pro dítě) a závislosti na návykových látkách či alkoholu.

Nejvíce dětí bylo propuštěno zpět do vlastní rodiny. Z toho vyplývá, že rodiče si upravili bytové podmínky či své záležitosti jako závislosti.

Na závěr shrnutí kazuistik bych chtěla podotknout, že i když by se mohlo zdát, že takové to situace se dějí pouze výjimečně a jsou to pouze osoby žijící většinou na okraji společnosti, opak je pravdou. Čím dále více se fenomen vzdání se dítěte ať už z jakéhokoliv důvodu objevuje a myslím si, že je fenomenem dvacátého prvního století kdy i přes velmi vyspělé technologie, lékařství,... je stále zanedbávána základní jednotka společnosti a to je rodina. Mělo by být samozřejmostí, že pokud se rodina dostane do obtíží (bytové, finanční,...), pomoc v první řadě nabídne širší rodina a až poté stát. Stát a dávky od státu by měly být až na posledním místě.

12 STATISTIKA ROK 2007

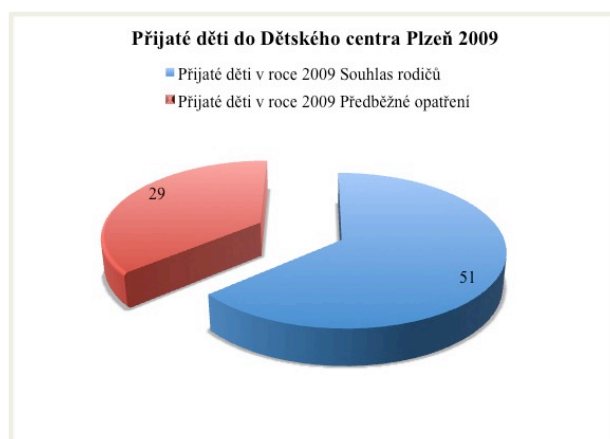
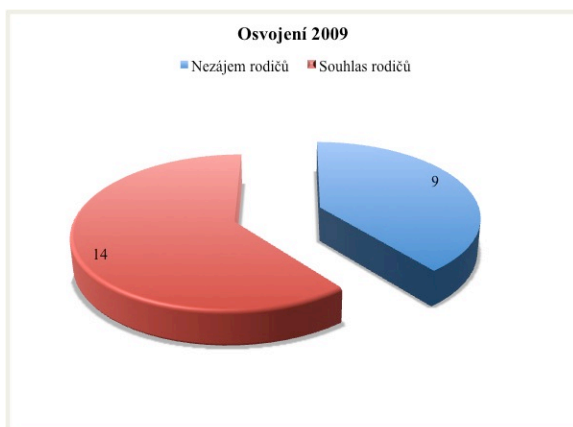

Důvody:

- Zdravotní: zde rozumíme nutnost dlouhodobé ošetrovatelské péče avšak lze do této skupiny zařadit i týrané dítě
- Zdravotně sociální: do této skupiny patří zánik rodičů v péči o dítě
- Sociální: do této skupiny patří děti, které byly přijaty do dětského centra z důvodů rozhodnutí rodičů umístit dítě do náhradní rodinné péče či děti, kdy se rodiče ocitli v tíživé sociální či finanční situaci.

[Tyto důvody jsou uvedeny dle ročního výkazu o činnosti ZZ: kojenecké ústavy, dětské domovy a dětská centra].

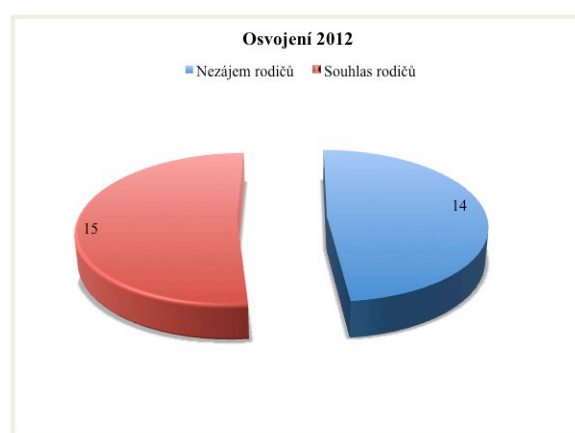
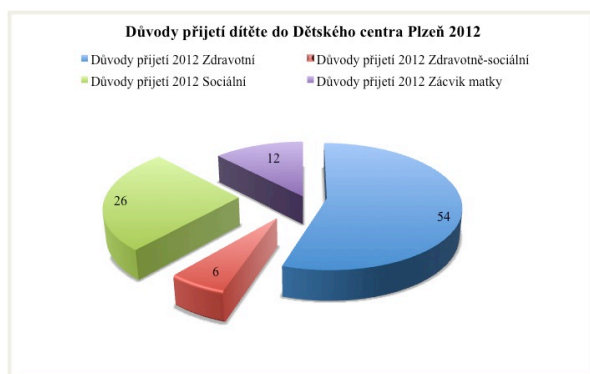
13 STATISTIKA ROK 2009

Důvody:

- Zdravotní: zde rozumíme nutnost dlouhodobé ošetrovatelské péče avšak lze do této skupiny zařadit i týrané dítě
 - Zdravotně sociální: do této skupiny patří zácvik rodičů v péči o dítě
 - Sociální: do této skupiny patří děti, které byly přijaty do dětského centra z důvodů rozhodnutí rodičů umístit dítě do náhradní rodinné péče či děti, kdy se rodiče ocitli v tíživé sociální či finanční situaci.
- [Tyto důvody jsou uvedeny dle ročního výkazu o činnosti ZZ: kojenecké ústavy, dětské domovy a dětská centra].

14 STATISTIKA ROK 2012

Důvody:

- Zdravotní: zde rozumíme nutnost dlouhodobé ošetrovatelské péče avšak lze do této skupiny zařadit i týrané dítě
 - Zdravotně sociální: do této skupiny patří závlek rodičů v péči o dítě
 - Sociální: do této skupiny patří děti, které byly přijaty do dětského centra z důvodů rozhodnutí rodičů umístit dítě do náhradní rodinné péče či děti, kdy se rodiče ocitli v tíživé sociální či finanční situaci.
- [Tyto důvody jsou uvedeny dle ročního výkazu o činnosti ZZ: kojenecké ústavy, dětské domovy a dětská centra].

15 STATISTIKA ROK 2013

Důvody:

- Zdravotní: zde rozumíme nutnost dlouhodobé ošetrovatelské péče avšak lze do této skupiny zařadit i týrané dítě
 - Zdravotně sociální: do této skupiny patří zácvik rodičů v péči o dítě
 - Sociální: do této skupiny patří děti, které byly přijaty do dětského centra z důvodů rozhodnutí rodičů umístit dítě do náhradní rodinné péče či děti, kdy se rodiče ocitli v tíživé sociální či finanční situaci.
- [Tyto důvody jsou uvedeny dle ročního výkazu o činnosti ZZ: kojenecké ústavy, dětské domovy a dětská centra].

V roce 2007 převažuje počet dětí přijatých do dětského centra na základě žádosti rodičů, dále pak důvody přijetí sociální. Propuštěných bylo nejvíce dětí do vlastní rodiny i když v těsné blízkosti je osvojení a to pouze s rozdílem 5 dětí. Osvojeno bylo nejvíce dětí se souhlasem rodičů, to znamená, že rodiče se z jakéhokoliv důvodu dobrovolně vzdali vlastního dítěte.

V roce 2009 bylo přijato nejvíce dětí na základě žádosti rodičů a to z důvodů sociálních i když v těsné blízkosti jsou důvody zdravotní. Propuštěno bylo nejvíce dětí do vlastní rodiny. Osvojeno bylo nejvíce dětí se souhlasem rodičů.

V roce 2012 bylo přijato nejvíce dětí se souhlasem rodičů a to z důvodu zdravotních, a jak si můžeme všimnout, s velkým odstupem od jiných důvodů. Nejvíce bylo osvojeno dětí se souhlasem rodičů, i když pouze o jeden bod od nezájmu rodičů.

V roce 2013 bylo přijato do dětského centra nejvíce dětí na základě souhlasu rodičů ze zdravotních důvodů a to s velmi velkým odstupem od ostatních důvodů. Nejvíce bylo propuštěno dětí do vlastní rodiny. Osvojeno bylo nejvíce dětí se souhlasem rodičů.

Shrnutím všech uvedených statistik byly zjištěny následující skutečnosti:

Přijetí dětí do Dětského centra Plzeň	Nejvíce dětí bylo přijato na základě žádosti rodičů.
Důvod přijetí dítěte do Dětského centra Plzeň	Důvody jsou nerozhodné a to v poměru 2x sociální a 2x zdravotní.
Propuštění dítěte z Dětského centra Plzeň	Nejvíce bylo propuštěno dětí do vlastní rodiny a 1x bylo nejvíce dětí osvojeno.
Osvojení dítěte v Dětském centru Plzeň	Nejvíce bylo osvojení dětí se souhlasem rodičů.

Statistiku za rok 2014 v této práci neuvádím z důvodu její nedostupnosti.

16 ZÁVĚR

Situaci vzdání se vlastního dítěte si většina z nás určitě neumí představit a také ji většina společnosti odsoudí. Musíme si však uvědomit, že matky, které se vzdají svého dítěte, se nachází mnohdy ve složitých životních situacích, jak již bylo uvedeno v předchozích kazuistikách. Také dětství těchto matek nebylo vždy ideální. Proto bych zde v této části ráda apelovala na všechny, kteří by chtěli předčasně soudit, aby napřed nahlédli pod pomyslnou pokličku matky, která se našla v této situaci, a pak až použili soudu. Matky, které se dobrovolně, rozumně byť se svým špatným svědomím vzdají svého dítěte, ale na druhé straně udělají radost lidem, kteří by si moc přáli vlastní dítě, ale tohoto daru se jim nedostalo, bychom měli chválit a pomáhat jim. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že po rozhovorech s matkami, které se rozhodnou dát dítě do osvojení, je mi jich líto. Rád by jim člověk pomohl, ale nemá tu moc. Proto je pro ně asi slabá útěcha říci, že se jejich syn či dcera budou mít určitě dobře, že pro ně udělaly maximum. Svým rozhodnutím udělají jiné lidi šťastné, dále pak, že je také možnost, že v 18 letech dítěte si je může dítě, ať už pomocí dokumentace v dětském centru, či za pomoci městského úřadu vyhledat.

Cílem této práce bylo ukázat, že pokud se matky vzdávají svých dětí nejsou to vždy ty „krkavčí“ a necitlivé matky, ale mnohdy se opravdu jedná o ženy nacházející se v náročné životní situaci jak finanční, tak bytové a nemají jinou možnost. Měli bychom si ale uvědomit, že díky těmto matkám je dopřáno lidem (rodičům), kteří nemohou mít vlastní děti, a dítěti matky, která se ho vzdá, žít jako skutečná rodina a být spolu šťastni. Jak se říká, každá mince má vždy dvě strany. Při psaní této práce jsem využila analýzu dokumentů v Dětském centru Plzeň, ale také osobní zkušenost při práci s těmito matkami jako sociální pracovnice Dětského centra Plzeň.

„Kojenecké ústavy a dětské domovy jsou tak nezbytnou součástí celého systému péče o děti mimo rodinu, je jen třeba přísně dodržovat indikace přijetí dětí, délku pobytu u nich a jejich vnitřní uspořádání a provoz podle potřeb dětí. S tím přímo souvisí povinnost pracovníků zbytečně neprodlužovat pobyt dětí v nich – buď je umístit do některých z forem náhradní rodinné péče, anebo vrátit domů, jsou-li pro to předpoklady a předchozí práce s rodinou byla úspěšná.“¹⁰⁵ Určitě se všichni

¹⁰⁵ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 226-227.

shodneme na tom, že pro dítě, které nemůže vyrůstat ve vlastní rodině, je nejlepší variantou rodina náhradní. Otázkou však zůstává, kam s takovými dětmi, dokud se nevyřeší jejich právní situace. Trendem dnešní doby je pěstounská péče na přechodnou dobu. Dle této koncepce by každé dítě, které se narodí a z nějakých důvodů nemůže vyrůstat ve vlastní rodině, mělo být ihned po porodu svěřeno do této pěstounské péče na přechodnou dobu, která může trvat maximálně 1 rok, poté pokud se nevyřeší jeho situace osvojením či klasickou pěstounskou péčí nebo návratem do své biologické rodiny, bude předáno do další pěstounské péče na přechodnou dobu. Zde ale zůstává veliký otazník, zda jsou všechny narozené děti pro takový to institut vhodné. Situace je dnes taková, že děti, které nemohou vyrůstat v péči své rodiny, jsou většinou z nesledovaného těhotenství, porodily je drogově či alkoholově závislé matky, jedná se o děti s hepatitidou typu C a B. Přičíst ale musíme ještě mnoho dalších rizikových faktorů.

17 SEZNAM LITERATURY

AMBROS P.: Evangelium pro rodinu dnešní doby. Oloumouc: Centrum Aletti Refugium 2014. ISBN 978-80-7412-166-1.

BOWLBY, J.: Vazba: Teorie ranných vztahů mezi matkou a dítětem. Praha: Portál 2010. ISBN 978-80-7367-670-4.

DEANSOVÁ, A.: Kniha knih o mateřství. Praha: Fortuna Print 2004. ISBN 80-7321-117-3.

DUNOVSKÝ, J.: Sociální pediatrie: vybrané kapitoly. Praha: Grada Publishing 1999. ISBN 80-7169-254-9.

HARTL, P., HARTLOVÁ, H.: Psychologický slovník. Praha: Portál 2004. ISBN 80-7178-7.303-X.

HARTL, P.: Psychologický slovník. Praha: Budka 1994. ISBN 80-90 15 49-0-5.

HELUS, Z.: Úvod do sociální psychologie. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta 2001. ISBN 80-7290-054-4.

Charta práv a rodiny. Oloumouc: Salve 1991. ISBN neuvedeno.

Kodex kanonického práva. Praha: Zvon 1994. ISBN 80-7113-082-6.

MATĚJČEK, Z., LANGMEIER, J.: Počátky našeho duševního života. Praha: Panorama 1986. ISBN neuvedeno.

MATĚJČEK, Z.: Co děti nejvíce potřebují. Praha: Portál 2007. ISBN 978-80-7367-272-0.

MATĚJČEK, Z.: Co, kdy a jak ve výchově dětí. Praha: Portál 1996. ISBN 80-7178-085-5.

MATOUŠEK, O.: Rodina jako instituce a vztahová síť. Praha: Sociologické nakladatelství 1993. ISBN 80-901424-7-8.

MATOUŠEK, O.: Slovník sociální práce. Praha: Portál 2003. ISBN 80-7178-549-0.

MOŽNÝ, I.: Rodina a společnost. Praha: Slon 2006. ISBN 80-86429-58-X.

PAVEL, J.: O úkolech křesťanské rodiny v současném světě: apoštolská exhortace Jana Pavla II. z 22. listopadu 1981. Praha: Zvon 1992. ISBN 80-7113-067-2.

RAUSCHER A.: Znovuobjevení rodiny. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK) 1996. ISBN 80-85959-12-7.

SDRUŽENÍ PRO OCHRANU ŽIVOTA NENAROZENÝCH ŠLAPANICE: Život před narozením. Praha: Scriptum 1991. ISBN nevedeno.

SLAVÍK M.: Manželství – od snů k realitě. Praha: Pastorační středisko při Arcibiskupství pražském 1998. ISBN nevedeno.

STOPPARDOVÁ, M.: Velký průvodce těhotenstvím: od početí k porodu. Praha: Fragment 2007. ISBN 978-80-253-0438-9.

ŠOLTÉSZ Š.: Kristus a rodina. Praha: Kalich 1970. ISBN nevedeno.

WINTEROVÁ, A.: Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou: aktualizované vydání podle stavu k 1.1.2007. 3. aktualiz. vyd. Praha: Linde 2010 ISBN 978-80-7201-647-1.

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí; Zákon o soudnictví ve věcech mládeže ; Zákon o registrovaném partnerství: právní stav ke dni 1. března 2010. Praha: C.H. Beck 2010. ISBN 978-80-7400-230-4.

18 SEZNAM ZKRATEK

OSPOD – orgán sociálně právní ochrany dětí

NRP – náhradní rodinná péče

19 SEZNAM PŘÍLOH

- I. Dopis
- II. Žádost o přijetí dítěte do Dětského centra Plzeň
- III. Předběžné opatření
- IV. Rozsudek Okresního soudu
- V. Zpráva z psychologického vyšetření
- VI. Protokolární souhlas s osvojením dítěte
- VII. Protokolární souhlas s osvojením dítěte

20 PŘÍLOHY

Příloha č. I.

Milí rodiče,

chtěla bych Vám z celého srdce poděkovat, že jste se rozhodli adoptovat právě Adámka.

Věřím, že hlavou Vám probíhá spousta věcí, otáček a zároveň Vám nastává neuvěřitelná starost a zodpovědnost za to malinké, bezbranné dítětko, které jsem přivedla na tento svět a zvláště do doby plné nejistoty a strachu z budoucnosti, kde se každý honí pouze za penězi a chybí mezi lidmi láska, upřímnost a tolerance.

Když mi lékař sdělil, že čekám miminko, bylo již pozdě zabránit jeho narození a tak již od 4 měsíce těhotenství jsem věděla, že miminko dám do adopce, jelikož mám k tomu své důvody a s tímto se také srovnávám ještě dnes, protože to je vážné rozhodnutí, které si ponese celý život, ale jsem si jista, že toto mé rozhodnutí udělá radost těm, kteří si miminko moc přejí a bohužel biologicky to nejde a ta radost patří právě Vám milá maminko a milý tatínku.

Věřím, že právě Vy nabídnete Adámku víc, než bych mohla já a dáte mu veškerou svou lásku, úplnou milující rodinu, krásné dětství, školní léta a možnost dobrého vzdělání.

Láské věřím, že naopátku Vám Adámek bude dělat radost již od první chvíle, co ho uvidíte, prvního usměvu, prvního slova, prvního krůčku, ... ale jak už to v životě chodí, přijdou určitě i občas nějaké mráčky, ale svou láskou a obětavostí si určitě poradíte a z Adámka vychovate člověka takového, kterého si každý rodič přeje.

Děkuji Vám za vše, co pro Adámka uděláte a věřte, že rodič není ten, kdo přivede miminko na svět, ale ten, kdo se o něj celý život stará.

Ze srdce Vám všem přeji mnoho štěstí na té společné cestě životem a moře lásky. Opatrujte sebe i Adámka. Děkuji moc

Dětské centrum Plzeň
Příspěvková organizace
Na Chmelnicích 6, 323 00 Plzeň
IČO: 405 26666

Žádost

Níže podepsaní zákonní zástupci nezletilého dítěte

Jméno dítěte:.....

státní občanství:.....

Narození:.....

Rodné číslo:.....

Bytem:.....

Tímto žádají, aby výše jmenované dítě bylo přijato do Dětského centra v Plzni z těchto důvodů.....

.....

Níže podepsaní zákonní zástupci dítěte svým podpisem na této žádosti prohlašují, že byli poučeni o svých právech a povinnostech, dále prohlašují, že budou se svým dítětem udržovat pravidelný styk a vytvářet podmínky pro návrat do rodiny. Berou na vědomí důsledky nezájmu o své dítěte podle par. 68 odst. 1 zákona č. 94/1963 sv. o rodině, ve znění pozdějších předpisů. Současně berou na vědomí, že Dětské centrum

v Plzni bude spolupracovat s příslušnými pracovníky pověřenými péčí o dítě v místě bydliště. Podpisem této žádosti rovněž berou na vědomí, že oznámí Dětskému centru v Plzni změny v rodinných poměrech, a to nejpozději do 15-ti dnů poté, kdy změna nastala.

Od 01.04.2012 je povinnost platby příspěvku na zaopatření dítěte dle § 43, odst. 1, zák. č. 372/2011 Sb., O zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování. Zákonní zástupci budou o platbách informováni písemně.

Otec:..... Matka:.....

Narození:.....

Rodné číslo.....

Číslo OP:.....

Zaměstnání:.....

Bydliště:..... Podpis:

Podpis:

Dne:.....

toto rozhodnutí je vykonatelné.

výrok dne 15. 11. 2013

výrok dne

11Nc 923/2013-9

V Klatovech

dne 15. 11. 2013

USNESENÍ

Okresní soud v Klatovech rozhodl samosoudkyně Mgr. Věrou Rábovou Královou ve věci péče o nezletilou [redacted] dceru částečně nespolečenskou [redacted] bytem [redacted] zastoupené opatrovníkem Městem Nýrskem, a neuvedeného otce,

t a k t o :

Nařizuje se předběžné opatření, kterým se nezletilá [redacted] předává do péče Dětského centra Plzeň, Na Chmelnicích 6, 323 33 Plzeň.

Odůvodnění

Dne 15.11.2013 v 10,26 hodin podal Městský úřad v Klatovech návrh na vydání předběžného opatření z důvodu podle § 76a odst. 1 o.s.ř. Návrh byl odůvodněn tím, že dne 14.11.2013 v 17,52 hodin oznámila na OSPOD Klatovy MUDr. Pečenková z Klatovské nemocnice, a. s., že paní [redacted] porodila spontánním porodem zdravou holčičku nezletilou [redacted]

Dotazem na matriku MÚ v Klatovech bylo zjištěno, že nezletilá nemá určené křestní jméno a otec nezletilé není uveden.

Paní [redacted] trvale bytem [redacted] t.č. [redacted] byla do doby zletilosti klientkou odboru sociálně-právní ochrany dětí. Během tohoto období řešilo oddělení OSPOD s matkou opakované problémy týkající se nedostatečné výchovy tehdy nezletilé Aleny ze strany matky a výchovné problémy v chování nezletilé. Od 1.09.2009 do zletilosti byla paní [redacted] umístěna v DOZP Bystřice nad Úhlavou.

Ve zprávě z psychologického vyšetření PhDr. Terézie Novákové, které bylo realizováno dne 28.11.2007 (znalecký posudek z psychologie, Policie České republiky, ČTS: ORKT-1857/TČ-70-2007), je uvedeno, že paní Alena byla od ledna 2007 v péči Dětské psychiatrické ambulance, zpočátku pro mentální anorexii při středně těžké mentální retardaci. Paní Alena Kupková byla opakovaně psychologicky vyšetřena v Pedagogicko-psychologické poradně v Klatovech, v roce 2003 byla u ní konstatována středně těžká mentální retardace. Mimo jiné se v tehdejší zprávě uvádí, že u paní Aleny [redacted] je „značně snížena schopnost správně vnímat a pochopit běžné sociální situace. Je napjatá, zvýšeně iritabilní, popudlivá, se značně sníženou frustrační tolerancí, nedisciplinovaná, nedbalá sociálních pravidel.“

Toto rozhodnutí nabývá právní moci:
výrok _____ dne 08. 11. 2014
výrok _____ dne _____
a je vykonatelná dnem _____

1142/14

13 P 72/2009 -179
P a Nc 449/2013

V Tachově
dne 9. 12. 2014

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Samosoudce Okresního soudu v Tachově JUDr. Jan Kříž rozhodl ve věci péče [redacted] Erika, [redacted] Eliáše, [redacted] děti Lucie [redacted] a Michala [redacted] o návrhu Městského úřadu v Tachově na **zbavení rodičovské odpovědnosti** Michala [redacted] k nezletilým, zast. v řízením Městským úřadem Přimda, okr. Tachov jako opatrovníkem, za účasti státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Tachově

t a k t o :

- I. Podle § 871, odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb. se otec Michal [redacted] [redacted] zbavuje rodičovské odpovědnosti k nezl. Eriku [redacted] a k nezl. Eliášovi [redacted]
- II. Podle § 873 zákona č. 89/2012 Sb. se Michal [redacted] zbavuje všech povinností a práv stanovených v § 856 zákona č. 89/2012 Sb., především práva dát souhlas k osvojení.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

Dne 1.10. 2013 Městský úřad v Tachově podal u zdejšího soudu návrh na zahájení řízení, kterým se domáhá zbavení Michala [redacted] rodičovské

odpovědnosti k nezletilým Erikovi a Eliášovi [REDAKCE]. V návrhu se uvádí, že otec dětí Michal [REDAKCE] je v současné době ve výkonu trestu odnětí svobody, mimo jiné i za to, že týral osobu blízkou žijící s ním ve společném bydlí a takový čin spáchal na dvou osobách a páchal jej delší dobu, když jednání se dopustil vůči matce nezletilých dětí Lucii [REDAKCE] a její matce paní [REDAKCE] a dále týral osobu, která je v jeho péči a výchově (Erik [REDAKCE]) a takový čin páchal delší dobu. Odsouzen byl k trestu odnětí svobody v trvání tři a půl roku nepodmíněně. Protože se tedy otec dopustil úmyslného trestného činu proti svému dítěti a jeho způsob života je neslučitelný s řádnou výchovou, navrhuje městský úřad, aby soud otce zbavil rodičovské odpovědnosti.

Podle § 865 a následujících zákona č. 89/2012 Sb., rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům. Má jí každý rodič, ledaže jí byl zbaven. Rozhodne-li soud o omezení svéprávnosti rodiče, rozhodne zároveň o jeho rodičovské odpovědnosti. Pro rozhodnutí soudu, které se týká rozsahu rodičovské odpovědnosti, nebo způsobu či rozsahu v jakém jí rodiče mají vykonávat, jsou určující zájmy dítěte. Brání-li rodiči ve výkonu jeho rodičovské odpovědnosti závažná okolnost a lze-li se domnívat, že je toho v souladu se zájmy dítěte třeba, může soud rozhodnout, že se výkon rodičovské odpovědnosti tohoto rodiče pozastavuje. Po zastavení výkonu rodičovské odpovědnosti nemá vliv na plnění vyživovací povinnosti k dítěti. Nevykonává-li rodič svoji rodičovskou odpovědnost řádně a vyžaduje-li to zájem dítěte. Soud jeho rodičovskou odpovědnost omezí, nebo omezí její výkon a zároveň stanoví rozsah tohoto omezení.

Zneužívá-li otec svoji rodičovskou odpovědnost, nebo její výkon anebo svoji rodičovskou odpovědnost, nebo její výkon závažným způsobem zanedbává, soud jej rodičovské odpovědnosti zbaví. Spáchá-li rodič proti svému dítěti úmyslný trestný čin, nebo použil-li rodič své dítě, které není trestně odpovědné, ke spáchání trestného činu, nebo spáchal-li rodič trestný čin jako spolupachatel, návodce, pomocník či organizátor trestného činu spáchaného dítětem, soud zvláště posoudí, nejsou-li tu důvody pro zbavení rodiče jeho rodičovské odpovědnosti. Před rozhodnutím soudu o omezení rodičovské odpovědnosti soud vždy posoudí, zda je vzhledem k zájmu dítěte nezbytné omezit právo rodiče osobně se stýkat s dítětem. Dojde-li ke zbavení rodiče rodičovské odpovědnosti, zůstává rodiči právo osobně se stýkat s dítětem jen v případě, že soud rozhodne o zachování tohoto práva rodiči s přihlédnutím k zájmu dítěte. Zbavil-li soud rodiče rodičovské odpovědnosti, může zároveň rozhodnout, že jej zbavuje všech, nebo některých povinností a práv stanovených v § 856, především práva dát souhlas k osvojení. Zbavení rodiče jeho rodičovské odpovědnosti ani její omezení nemá vliv na jeho vyživovací povinnost k dítěti.

V tomto případě bylo z rozsudku zdejšího soudu sp.zn. 2 T 54/2011- 599 ze dne 8. 12. 2011 zjištěno, že Michal [REDAKCE] byl mimo jiné uznán vinným, že od srpna 2010 týral svého vlastního nezletilého syna Erika [REDAKCE] tím, že v době, kdy společně s družkou Lucíí [REDAKCE] bydleli v Tachově, [REDAKCE] začal syna mlátit, v čemž soustavně pokračoval do 19. 1. 2011 i v ulici [REDAKCE] a to tak, že zejména, když nezletilý Erik brečel, nebo rozdrobil rohlík Michal [REDAKCE] ho zfackoval a bil ho pěstmi a způsobil mu tak modřiny a zarudlé tváře, a když nezletilý nechtěl spát Michal [REDAKCE] mu nejméně v pěti případech

dával na obličej polštář, nebo deku, přičemž Lucie [REDAKCE] když navštěvovala dětskou lékařku popírala, že modřiny má syn v důsledku bití ze strany otce, nebo se synem s viditelnými modřinami k lékaře vůbec nešla, neboť jí to Michal [REDAKCE] zakázal. Ve více případech Michal [REDAKCE] nezletilému Erikovi mačkal nožičky a klouby na nahou tak, že měl nezletilý modřiny, štípal ho do kolínek, do nožiček i do tváře, učil ho, aby se bouchal do hlavy o stůl a při tom nezletilý brečel. Postupem času vlivem týrání ze strachu přestal brečet a Michal [REDAKCE] se tím bavil, jaký z něho má syn respekt. V jednom případě s ním hodil o válendu. Skoro každý den, když nezletilý Erik nechtěl spát, nebo brečel ho Michal [REDAKCE] hrubě bil rukou přes zadek a způsobil mu tak modřiny. V prosinci roku 2010 svého syňa Erika udeřil znovu otevřenou dlaní do obličeje v momentě, kdy nezletilý byl v chodítku a nezletilý upadl na zem a udeřil se do hlavičky, čímž utrpěl bouli nad spánkem. V době, kdy Lucie [REDAKCE] byla v porodnici nezletilého Erika, který kňoural, surově vytáhl, hodil ho do postýlky, aby spal. V dalším případě na Erika skočil a na posteli mu silně bušil pěstmi do zad, čímž mu způsobil modřiny na zádech. Dne 16. 1. 2011 v opilosti usnul na dvouúžkové posteli, kde spal nezletilý Erik, který ve spánku z postele spadl a Michal [REDAKCE] z důvodu podnapilosti to ani nezjistil, přičemž nezletilý utrpěl velký hematom na čele i pravé tváři. Za spáchané trestné činy soud uložil Michalu [REDAKCE] trest odnětí svobody v trvání tři a půl roku nepodmíněně a pro jeho výkon jej zařadil do věznice s ostrahou. Usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 3. 2012 sp. zn. 7 To 19/2012 bylo odvolání Michala Iřkoviche proti rozsudku Okresního soudu v Tachově ze dne 8. 12. 2011 č.j. 2 T 54/2011- 599 zamítnuto.

Při ústním jednání otec nezletilých uvedl, že nesouhlasí s tím, aby byl zbaven „rodičovských práv“.

Matka nezletilých při jednání uvedla, že věci nerozumí a že soud by měl rozhodnout tak, co je pro děti nejlepší.

Státní zástupkyně při jednání uvedla, že návrh Městského úřadu v Tachově shledává důvodným. Opatrovnice nezletilých- zástupkyně Městského úřadu Přimda se připojila k návrhu Městského úřadu v Tachově.

Z výpovědi otce nezletilých vyplývá, že ten má trvalé bydliště stále v [REDAKCE] na [REDAKCE] od 19. 1. 2001 byl ve vazbě a poté byl převeden do výkonu trestu odnětí svobody. Uložený trest ve výměře tři a půl roku odnětí svobody vykonal v červenci letošního roku, ale mezitím mu byl nařízen výkon trestu odnětí svobody v trvání tří roků, který byl původně uložen jako podmíněný. Otec předpokládá, že po propuštění z výkonu trestu by si obě děti vzal k sobě. Soužití s matkou dětí prý neplánuje obnovit. S výchovou dětí mu prý bude vypomáhat jeho matka.

Z výpovědi matky nezletilých vyplývá, že tato má trvalé bydliště v obci [REDAKCE] stěhovat se ale chce do Plzně a až bude bydlet v Plzni, bude prý do ústavu denně docházet. Uvedla dále, že v roce 2012 porodila nezletilého syna Karla, toho však nechala k osvojení.

Ze zprávy dětského centra v Plzni bylo zjištěno, že Erikův kognitivní vývoj je opožděn přibližně o dva roky a byl doporučen diagnostický pobyt na psychiatrii.

Nad nezletilým Erikem a Eliášem byla rozsudkem Okresního soudu v Tachově ze dne 11. 6. 2012 nařízena ústavní výchova. Obě děti jsou umístěny v dětském centru v Plzni, nezletilý Eliáš se vyvíjí dobře, je u něj pouze opožděn vývoj řeči, nezletilý Erik trpí několika nemocemi a jsou u něj známky citové deprivace a bážlivosti. Matka dětí v zařízení navštívila 12. 1. 2013, otec ani nikdo jiný z rodiny se o děti nezajímá.

Po provedeném dokazování zástupkyně navrhovatele uvedla, že byly splněny všechny náležitosti, aby otec byl zbaven rodičovské odpovědnosti, styků s dětmi i povinností a práv k dětem.

Opatrovnice nezletilých uvedla na závěr dokazování, že souhlasí s tím, co navrhuje zástupce Městského úřadu Tachov.

Státní zástupkyně okresního státního zastupitelství navrhla, aby soud vyhověl návrhu Městského úřadu v Tachově podle § 871 odst. 2 NOZ tak, že se otec zbavuje rodičovské odpovědnosti, že se mu nezachovává právo osobního styku s dětmi a že se zbavuje všech povinností a práv, zejména práva dát souhlas k osvojení. Podle státní zástupkyně otec svoji rodičovskou odpovědnost zneužil k týrání svého dítěte, které má dodnes následky. Z výsledků dokazování vyplývá, že je v zájmu obou nezletilých, aby nedocházelo k jejich styku s otcem a aby jejich otec nezletilým dětem nemohl zasahovat do jejich vývoje a výchovy.

Soud vycházející ze shora uvedeného, návrhu Městského úřadu v Tachově vyhověl a ve smyslu ust. § 871 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb. Michala [redacted] jako otce nezletilých Erika a Eliáše zbavil k těmto dětem rodičovské odpovědnosti, neboť má za prokázané, že Michal [redacted] spáchal proti svému synovi Erikovi úmyslný trestný čin. Vzhledem k okolnostem případu soud Michala [redacted] zbavil veškerých práv a povinností, které vznikají narozením dítěte a zanikají nabytím jeho zletilosti, zejména pak práva dát souhlas k osvojení nezletilých.

Výrok o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení se opírá o ustanovení § 23 zákona č. 292/2013Sb.

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů od jeho doručení u podepsaného soudu ve dvojím vyhotovení.

Okresní soud v Tachově
dne 11. 9. 2014

Za správnost vyhotovení:
Jana Deverová

JUDr. Jan Kříž v.r.
samosoudce

18PP/2015

Věc: Zpráva z psychologického vyšetření – předškolní prohlídka

Erik [redacted] (akt. věk 5,9) je aktuálně hospitalizován na našem dětském oddělení, kde na jeho vzdělávání dohlíží speciální pedagog, ale nenavštěvuje MŠ, probíhá také logopedická péče.

Na základě komplexní předškolní prohlídky z ledna 2015 a opakovaných psychologických vyšetření (8/2014 a 1/2015) byly potvrzeny intelektové výkony na hranici lehké a střední mentální retardace.

Dítě se nejeví zralé pro školní práci po stránce kognitivní, emoční ani sociální. Domnívám se, že pokud bude dítě v prostředí, kde je zajištěna specifická péče, může lépe rozvinout své kognitivní předpoklady i schopnosti a později ve škole lépe prosperovat.

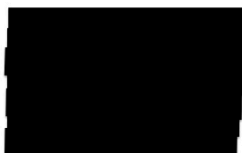
Doporučuji odklad školní docházky 1 rok – dítě by ve škole pracovalo pod své možnosti.

Mgr. Juliána Šimová, klin. psycholog

Šimová
 45 Psychiatrická nemocnice v Dobřanech
 prim. X, odd. 21 B - dětská psychiatrie
 901 prim. MUDr. Petr Žižka
 003 Ústavní ul., 334 41 Dobřany
 tel.: 377 813 111

V Dobřanech 20. 1. 2015

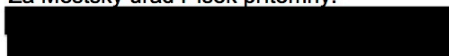
Příloha č. VI.

Protokol

sepsaný před orgánem sociálně – právní ochrany dětí, MěÚ [redacted] dne [redacted] na adrese [redacted]

Za Městský úřad Písek přítomny:

Dítě: [redacted] nar. [redacted] trvale bytem: [redacted]
[redacted] t.č. Dětské centrum [redacted]

Matka: [redacted] nar. [redacted] trvale bytem: [redacted]
[redacted] t.č. [redacted]

Totožnost ověřena z OP č. [redacted]

Otec: neuveden v rodném listu

Přítomná matka uvádí:

Po zralé úvaze, zcela svobodně a o vlastní vůli prohlašuji, že dávám souhlas k osvojení svého syna [redacted] nar. [redacted] bez vztahu k určitým osvojitelům.

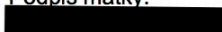

[redacted] souhlasím s jeho osvojením do ciziny.

Tento souhlas s osvojením dávám po uplynutí šesti týdnů po narození dítěte a po poučení o významu a důsledcích osvojení ve smyslu § 63 až § 77 zákona o rodině č. 94/1963 Sb. v platném znění. Jsem si vědoma toho, že po umístění dítěte do péče budoucích osvojitelů nelze daný souhlas odvolat a dítě může být osvojeno nezrušitelně. Prohlašuji dále, že jako zákonný zástupce dítěte dávám tímto plnou moc budoucím osvojitelům k výkonu rodičovské zodpovědnosti, a to bez jakýchkoliv omezení. Tento protokol je vyhotoven ve 4 výtiscích, které obdrží matka dítěte, Městský úřad příslušný pobytem dítěte a 2x Úřad pro mezinárodně právní ochranu dětí.

Protokol byl níže podepsanými přečten a všichni prohlašují, že jeho obsahu rozumí a na znamení souhlasu protokol podepisují.

Podpis matky:

Razítko a podpisy pracovníků OSPOD [redacted]

Protokol

sepsaný u Okresního soudu [redacted]
začátek v [redacted] hodin

ve věci nezletilého [redacted] aktu
v pěstounské péči na přechodnou dobu na základě předběžného opatření vy
soudem, a to u manželů [redacted]
oba bytem [redacted]

prohlášení o udělení souhlasu s osvojením
ve smyslu ustanovení § 436 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních :
jen „z.ř.s.“)

přítomni:

[redacted] asistentka soudce

Po předchozí domluvě s OSPOD [redacted] se dostavila matka nezletilé:

[redacted]
totožnost ověřena z předloženého OP [redacted]

Za OSPOD [redacted]

Matka nezletilého poučena ve smyslu ustanovení § 436 z.ř.s. a § 810
podstatě a důsledcích prohlášení souhlasu s osvojením, o podstatě
podmínek odvolání souhlasu s osvojením, zejména o následujícím:

K osvojení je třeba souhlasu rodičů osvojovaného dítěte (§ 809 NOZ).

Matka osvojovaného dítěte může dát souhlas k osvojení nejdříve šest týdnů
dítěte. Otec osvojovaného dítěte může dát souhlas k osvojení i před uplynutím
nejdříve však po narození dítěte. Byl-li souhlas otce nebo matky dán dřív
k němu (§ 813 NOZ).

Osvojením zaniká příbuzenský poměr mezi osvojencem a původní rodinou,
povinnosti z tohoto poměru vyplývající (§ 833 NOZ). Na základě rozhodnutí
osvojitel, případně osvojitelé, zapíše do matriky jako rodič, případně rodiče
NOZ). Osvojené dítě má postavení dítěte osvojitelů a osvojitelé má
zodpovědnost (§ 832 NOZ). Osvojenec má příjmení osvojitele (§ 835 NOZ).

21 ABSTRAKT

PTÁČKOVÁ, R. *Proč se matky vzdávají svých dětí z teologicko etického pohledu?*
České Budějovice 2015.

Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta.
Katedra filosofie a religionistiky

Klíčové pojmy: rodina, dítě, funkční a nefunkční rodina

Práce má jak část textovou tak i část praktickou. První část obsahuje základní charakteristiky pojmů (rodina a její funkce, náhradní rodinná péče). Sběr dat jsem prováděla v dokumentaci Dětského centra Plzeň. V druhé části, i když není striktně oddělena, jsou praktické ukázky nebo-li kazuistiky. Na závěr práce uvádím analýzu dat. Tato práce mapuje situaci matek, které se vzdaly svého dítěte.

22 ABSTRACT

PTÁČKOVÁ, R. Why do mothers give up their children from a theological and ethical perspective? Czech Budejovice 2015.

The thesis. University of South Bohemia in the Czech Budejovice. Faculty of Theology. Department of Philosophy and Religious Studies

Key words: family, child, family functioning and functionless

The work is part of the text as well as a practical one. The first part contains the basic concepts charaktristiky (family and its functions, foster care). Data collection I carried out in the documentation Children's Center in Pilsen. In second part although not strictly separated are practical demonstrations or if casuistry. On the conclusion to the thesis analyze of date. This work focuses on the situation of mothers who abandon their child.